

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

Lucrarea lui Ioan Botezătorul (Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-18; Ioan 1.19-28)

1 *Mt. 14.33.
Lc. 1.35.
Ioan 1.34.
2 *Mal. 3.1.
Mt. 11.10.
Lc. 7.27.
3 *Is. 40.3.
Ioan 1.15,23.
4 *Ioan 3.23.

6 *Mt. 3.4.
**Lev. 11.22.

7 *Mt. 3.11.
Ioan 1.27.
Fap. 13.25.
8 *Fap. 1.5;
11.16; 19.4.
**Is. 44.3.
Ioel 2.28.
Fap. 2.4;
10.45;
11.15,16.
1 Cor. 12.13.

Botezul lui Isus (Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22; Ioan 1.29-34)

11 *Ps. 2.7.
Mt. 3.17.
Cap. 9.7.

Ispitirea lui Isus (Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

13 *Mt. 4.11.

1 Începutul Evangheliei lui Isus Hristos, Fiu* al lui Dumnezeu^a, după cum este scris în *Isaia* profetul^b: „Iată*, Eu trimit înaintea feței Tale pe solul Meu, care Îți va pregăti calea^c; glas* al unuia care strigă în pustiu: «Pregătiți calea Domnului, neteziți-I cărările^d»“.

4 A venit Ioan* botezând în pustiu și predicând^e un botez al pocăinței spre iertarea păcatelor. 5 Și tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim ieșeau la el și erau botezați de el în râul Iordan, 6 mărturisindu-și păcatele. Și Ioan era îmbrăcat* cu o haină din păr de cămilă și cu un brâu din piele în jurul mijlocului său și mânca lăcuste** și miere sălbatică.

7 Și predica, spunând: „După mine vine* Cel care este mai puternic decât mine, căruia nu sunt vrednic să mă plec să-I dezleg cureaua sandalelor. Eu*, în adevăr, v-am botezat în apă, dar El vă va boteza cu^{f**} Duh Sfânt“.

9 Și a fost că, în zilele acelea, Isus a venit din Nazaretul Galileii și a fost botezat de Ioan în Iordan. Și îndată, ieșind din apă, a văzut cerurile deschise^g și pe Duhul, ca un porumbel, coborând peste El. Și a venit un glas din ceruri: „Tu* ești Fiul Meu Preaiubit^h, în Tineⁱ Îmi găsesc plăcerea“.

12 Și îndată Duhul L-a dus^j afară, în pustiu. Și a fost^k în pustiu patruzeci de zile, fiind ispitit de Satan; și era cu fiarele sălbatice; și îngerii Îi* slujeau.

14 Și, după ce Ioan a fost închis^l, Isus a venit în Galileea predicând* Evanghelia Împără- 15 ției^m lui Dumnezeu și spunând: „S-a* împlinit timpul și s-a apropiat** Împărăția lui Dumnezeu; pocăiți-vă și credeți în Evanghelia!“

16 Și, trecândⁿ pe lângă Marea Galileii, i-a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui Simon^m, aruncând un năvod în mare, pentru că erau pescari. Și Isus le-a spus: „Veniți după Mine și vă voi face să deveniți pescari de 18 oameni“. Și îndată, lăsându-și* 19 plasele, L-au urmat. Și* mergând de acolo puțin^o mai departe, i-a văzut pe Iacov, al lui Zebedei, și pe Ioan, fratele lui; și ei erau în corabie, reparând plasele. Și îndată i-a chemat; și, lăsându-l pe tatăl lor, Zebedei, în corabie, cu cei tocmiți, au mers după El.

21 Și ei* au mers în Capernaum. Și îndată, în sabbat, intrând în 22 sinagogă, îi învăța^p. Și* erau uimiți de învățătura Lui, pentru că El îi învăța ca având autoritate^q, și nu în felul cărturariilor lor. Și era în* sinagoga lor un om cu^r duh necurat și el striga, 24 spunând: „Ah!^m Ce* avem noi a face cu Tine, Isuse, Nazarineanule? Ai venit ca să ne distrugi? Te știi Cine ești: Sfântul 25 lui Dumnezeu“. Și Isus l-a* muștră, spunând: „Taci și ieși din el!“ Și duhul necurat, după ce l-a scuturat* și a strigat cu 27 glas tare, a ieșit din el. Și toți erau uimiți, încât se întrebau

Chemarea primilor ucenici (Mt. 4.12-22; Lc. 4.14-15; 5.1-11; Ioan 1.40-42)

14 *Mt. 4.23.
15 *Dan. 9.25.
Gal. 4.4.
Ef. 1.10.
**Mt. 3.2;
4.17.

18 *Mt. 19.27.
19 *Mt. 4.21.

Isus scoate un duh necurat (Lc. 4.31-37)

21 *Mt. 4.13.
22 *Mt. 7.28.

23 *Lc. 4.33.

24 *Mt. 8.29.

25 *Vers. 34.

26 *Cap. 9.20.

^a Unele ms. omit „Fiul al lui Dumnezeu“ ^b Unele ms. „în profeți“ ^c Unele ms. ad. „înaintea Ta“ ^d Lit. „faceți drepte cărările Lui“ ^e Unele ms. „A venit Ioan Botezătorul în pustiu, predicând“ ^f Lit. „în“, cu sensul de „în puterea Duhului Sfânt“, având natura sau caracterul Duhului Sfânt ^g Sau „despărțite“ ^h Sau „cel Preaiubit“ ⁱ Unele ms. „în care“ ^j Lit. „Îl duce“; sau „Îl mână“ ^k Unele ms. ad. „acolo“ ^l Lit. „predat“ ^m Unele ms. omit ⁿ Unele ms. „umblând“ ^o Unele ms. omit „puțin“; alte ms. omit „de acolo“ ^p Unele ms. „El, în sinagogă, îi învăța“ ^q Sau „putere“ ^r Lit. „în“, cu sensul de „în puterea“ (și în 5.2)

<p><i>Vindecări în casa lui Petru (Mt. 8.14-17; Lc. 4.38-44)</i></p>	<p>între ei, spunând: „Ce este aceasta? ce învățătură nouă este aceasta? pentru că El poruncește cu autoritate și duhurilor necurate^a și ele Îl ascultă!“ Și faima Lui s-a răspândit îndată în tot ținutul din jur al Galileii.</p>	<p>„Vezi să nu spui nimănui nimic, ci mergi, arată-te preotului și adu pentru curățirea ta ceea ce* a rânduit Moise, ca mărturie pentru ei“. Dar* el, ieșind, a început să vestească multe și să răspândească lucrul acesta, încât El nu mai pu-tea să intre pe față în cetate, ci era afară, în locuri pustii; și** veneau la El din toate părțile.</p>	<p>44 *Lev. 14.3; 14.4,10. Lc. 5.14.</p>
	<p>29 Și îndată, ieșind din sinagogă, au intrat în casa lui Simon și a lui Andrei, cu Iacov și cu Ioan. 30 Și soacra lui Simon zăcea cu febră; și îndată ·I-au vorbit despre ea; și El S-a apropiat și a ridicat-o, apucând-o de mână; și îndată^b a lăsat-o febra; și ea le slujea.</p>	<p>2 Și a intrat din nou în Capernaum, după câteva zile, și s-a auzit că este în casă. Și îndată s-au adunat mulți, încât nu mai era loc nici la ușă; și El le vestea Cu- 3 vântul. Și ·au venit la El niște oameni aducând un paralytic pur- 4 tat de patru inși; și, neputând să se apropie de El, prin mulțime, au descoperit acoperișul unde era El și, desfăcându-l, au coborât patul^f pe care zăcea paralyticul. 5 Iar Isus, văzându-le credința, ·i-a spus paralyticului: „Copile, păcatele tale^g sunt iertate“. Dar erau acolo unii dintre cărturari, șezând 6 și gândind în inimile lor: „Pentru ce vorbește Acesta astfel? Hulește!^h Cine* poate să ierte păcatele, decât Unul singur, Dumnezeu?“ Și îndată Isus, cunoscând* în duhul Său că astfel gândesc ei în sinea lor, le-a spus: „De ce gândiți acestea în inimile 7 voastre? Ce* este mai ușor, a spune paralyticului: «Iertate îți^b sunt păcatele», sau a spune: «Ridică-te și^b ia-ți patul și umblă»? 8 Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritateⁱ pe pământ să ierte păcatele“, ·i-a zis paralyticului: 9 „Ție îți spun: «Ridică-te, ^jia-ți patul și du-te acasă!»“ Și s-a ridicat îndată și, luându-și^k patul, a ieșit înaintea tuturor, încât toți erau uimiți și-L glorificau pe Dumnezeu, spunând: „Niciodată</p>	<p>45 *Lc. 5.15. **Cap. 2.13.</p>
<p>32 *Mt. 8.16. Lc. 4.40.</p>	<p>32 Și, când s-a făcut seară*, când a apus soarele, au adus la El pe toți cei care erau bolnavi și pe cei demonizați; și toată cetatea era adunată la ușă. Și a vindecat pe mulți care sufereau de felurite boli; și a scos mulți demoni și nu-i* lăsa pe demoni să vorbească, pentru că Îl știau.</p>	<p>5 Iar Isus, văzându-le credința, ·i-a spus paralyticului: „Copile, păcatele tale^g sunt iertate“. Dar erau acolo unii dintre cărturari, șezând 6 și gândind în inimile lor: „Pentru ce vorbește Acesta astfel? Hulește!^h Cine* poate să ierte păcatele, decât Unul singur, Dumnezeu?“ Și îndată Isus, cunoscând* în duhul Său că astfel gândesc ei în sinea lor, le-a spus: „De ce gândiți acestea în inimile 7 voastre? Ce* este mai ușor, a spune paralyticului: «Iertate îți^b sunt păcatele», sau a spune: «Ridică-te și^b ia-ți patul și umblă»? 8 Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritateⁱ pe pământ să ierte păcatele“, ·i-a zis paralyticului: 9 „Ție îți spun: «Ridică-te, ^jia-ți patul și du-te acasă!»“ Și s-a ridicat îndată și, luându-și^k patul, a ieșit înaintea tuturor, încât toți erau uimiți și-L glorificau pe Dumnezeu, spunând: „Niciodată</p>	<p><i>Vindecarea unui paralytic (Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)</i></p>
<p>34 *Cap. 3.12. Lc. 4.41. Fap. 16.17; 16.18.</p>	<p>35 Și, trezindu-Se* dis-de-diminează, pe când era încă noapte, a ieșit și a mers într-un loc pustiu și Se ruga acolo. Și Simon și cei care erau cu el au mers după El; și, găsindu-L, ·I-au spus: „Toți Te caută“. Și El ·le-a spus: „Să* mergem în altă parte^c, prin așezările învecinate, ca să predic și acolo, fiindcă pentru** aceasta am ieșit“. Și predica* în sinagogile lor, în toată Galileea, și scotea demonii.</p>	<p>7 și gândind în inimile lor: „Pentru ce vorbește Acesta astfel? Hulește!^h Cine* poate să ierte păcatele, decât Unul singur, Dumnezeu?“ Și îndată Isus, cunoscând* în duhul Său că astfel gândesc ei în sinea lor, le-a spus: „De ce gândiți acestea în inimile 7 voastre? Ce* este mai ușor, a spune paralyticului: «Iertate îți^b sunt păcatele», sau a spune: «Ridică-te și^b ia-ți patul și umblă»? 8 Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritateⁱ pe pământ să ierte păcatele“, ·i-a zis paralyticului: 9 „Ție îți spun: «Ridică-te, ^jia-ți patul și du-te acasă!»“ Și s-a ridicat îndată și, luându-și^k patul, a ieșit înaintea tuturor, încât toți erau uimiți și-L glorificau pe Dumnezeu, spunând: „Niciodată</p>	<p>7 *Iov 14.4. Is. 43.25.</p>
<p>38 *Lc. 4.43. **Is. 61.1. Ioan 16.28; 17.4.</p>	<p>38 Te caută“. Și El ·le-a spus: „Să* mergem în altă parte^c, prin așezările învecinate, ca să predic și acolo, fiindcă pentru** aceasta am ieșit“. Și predica* în sinagogile lor, în toată Galileea, și scotea demonii.</p>	<p>9 voastre? Ce* este mai ușor, a spune paralyticului: «Iertate îți^b sunt păcatele», sau a spune: «Ridică-te și^b ia-ți patul și umblă»? 10 Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritateⁱ pe pământ să ierte păcatele“, ·i-a zis paralyticului: 11 „Ție îți spun: «Ridică-te, ^jia-ți patul și du-te acasă!»“ Și s-a ridicat îndată și, luându-și^k patul, a ieșit înaintea tuturor, încât toți erau uimiți și-L glorificau pe Dumnezeu, spunând: „Niciodată</p>	<p>8 *Mt. 9.4.</p>
<p>39 *Mt. 4.23. Lc. 4.44.</p>	<p>40 Și ·a venit la El un lepros, rugându-L și îngenunchind înaintea Lui și spunându-I: „Dacă vrei, poți să mă curățești“. Iar Isus, făcându-I-se milă, întinzând mâna, l-a atins^d și ·i-a spus: „Vreau, fii curățit!“ Și, pe când vorbea El^e, îndată s-a depărtat lepra de la el și a fost curățit. Și, poruncindu-i cu tărie, îndată l-a trimis și ·i-a zis:</p>	<p>11 „Ție îți spun: «Ridică-te, ^jia-ți patul și du-te acasă!»“ Și s-a ridicat îndată și, luându-și^k patul, a ieșit înaintea tuturor, încât toți erau uimiți și-L glorificau pe Dumnezeu, spunând: „Niciodată</p>	<p>9 *Mt. 9.5.</p>
<p><i>Vindecarea unui lepros (Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)</i></p>	<p>44 cu tărie, îndată l-a trimis și ·i-a zis:</p>	<p>Dumnezeu, spunând: „Niciodată</p>	<p></p>

^a Multe ms. „O învățătură nouă? El poruncește și duhurilor necurate cu autoritate“; sau „O învățătură nouă cu autoritate? El poruncește și duhurilor necurate“ ^b Unele ms. omit ^c Unele ms. omit „în altă parte“ ^d Unele ms. „Și, făcându-I-se milă, întinzând mâna, El l-a atins“ ^e Unele ms. omit „pe când vorbea El“ ^f Lit. „patul mic“ ^g Unele ms. ad. „îți“ ^h Unele ms. „Pentru ce vorbește El hule astfel?“ ⁱ Sau „putere“ ^j Unele ms. ad. „și“ ^k Unele ms. „luând“

<p>Chemarea lui Levi (Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)</p>	<p>n-am văzut așa ceva!“ 13 Și El a ieșit din nou lângă mare și toată mulțimea venea 14 la El și El îi învăța. Și, trecând pe acolo, l-a văzut pe Levi, al lui Alfeu, șezând la vamă, și i-a spus: „Urmează-Mă!“ Și el s-a ridicat 15 și L-a urmat. Și a fost că, pe* când stătea la masă în casa lui, mulți vameși și păcătoși erau la masă cu Isus și cu ucenicii Săi; pentru 16 că erau mulți și Îl urmau. Și cărturarii și fariseii, văzându-L mâncând cu păcătoșii și cu vameșii^a, au spus ucenicilor Săi: „De ce mănâncă și bea^b cu vameșii și păcătoșii?“ Și Isus, auzind, 17 le-a spus: „Nu* cei sănătoși^c au nevoie de doctor, ci cei care sunt bolnavi. N-am venit să chem pe <i>cei</i> drepți, ci pe păcătoși^d“.</p>	<p>25 ce nu este permis?“ Și El le-a spus: „N-ați citit niciodată ce* a făcut David, când a avut nevoie și a flămânzit, el și cei <i>care erau</i> 26 cu el? cum a intrat în casa lui Dumnezeu, în <i>zilele lui</i> Abiatar, marele preot^o, și a mâncat pâinile punerii înainte, pe care* nu este permis să le mănânce decât preoții, și a dat chiar și celor care erau 27 împreună cu el?“ Și le-a spus: „Sabatul a fost făcut pentru om, nu 28 omul pentru sabat; așa că Fiul Omului este Domn* și al sabatului“.</p>	<p>25 *1 Sam.21.6.</p>
<p>15 *Mt. 9.10.</p>	<p>18 Și ucenicii lui Ioan și fariseii^e posteau; și ei au venit și I-au spus: „De ce ucenicii lui Ioan și ucenicii fariseilor^f postesc, iar 19 ucenicii Tăi nu postesc?“ Și Isus le-a spus: „Pot să postească prietenii mirelui^g în timp ce mirele este cu ei? Cât timp îl au pe mire 20 cu ei, nu pot să postească. Dar vor veni zile când mirele va fi luat de la ei și atunci vor posti în ziua 21 aceea^h. Nimeni nu coase un petic de stofă nouă la o haină veche; <i>dacă ar coaseⁱ</i>, peticul nou rupe din cea veche și se face o ruptură mai rea. 22 Și nimeni nu pune vin nou în burduri vechi; <i>dacă ar pune^j</i>, vinul^l sparge burdufurile și vinul se varsă^k și burdufurile se vor distruge^l; ci vinul nou se pune în burduri noi^m“.</p>	<p>3 Și a intrat din nou în sinagogă; și acolo era un om având mână paralizată^p. Și Îl pândeau dacă-l va vindeca în sabat, ca să-L poată 3 acuza. Și El a spus omului care avea mână paralizată^p: „Ridică-te 4 și vino în mijloc!“ Și le-a zis: „Este permis în sabat a face bine, sau a face rău? a salva un suflet, sau a omorî?“ Dar ei tăceau. 5 Și, privind împrejur la ei cu mânie, foarte întristat de împietrirea inimii lor, a spus omului: „Întinde-ți mâna!“ Și a întins-o, și 6 mâna lui s-a refăcut^q. Și fariseii*, ieșind îndată, au ținut sfat cu irodianii** împotriva Lui, cum să-L omoare. 7 Și Isus S-a retras cu ucenicii Săi spre mare; și o mare mulțime din Galileea Îl urma^r, și din Iudeea, și din Ierusalim, și din Idumeea și de dincolo de Iordan; și cei din jurul Tirului și Sidonului, o mare mulțime, auzind ce făcea, au 9 venit la El. Și le-a spus ucenicilor Săi să-I țină la îndemână o corăbioară, din cauza mulțimii, ca să 10 nu-L împulzească; pentru că vindecase pe mulți, încât toți câți aveau boli^s Îl împresurau, ca să-L 11 atingă. Și duhurile* necurate, când</p>	<p>26 *Ex. 29.32; 29.33. Lev. 24.9.</p>
<p>17 *Mt. 9.12; 9.13; 18.11. Lc. 5.31,32; 19.10. 1 Tim. 1.15.</p>	<p>23 Și a fost că, în sabat, El mergea prin semănături; și ucenicii Săi, făcându-și drum, au început 24 să smulgă* spiceⁿ. Și fariseii I-au spus: „Iată, de ce fac ei în sabat</p>	<p>Omul cu mâna paralizată (Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)</p> <p>6 *Mt. 12.14. **Mt. 22.16.</p> <p>Felurite vindecări (Mt. 4.23-25; Lc. 6.17-19)</p>	<p>28 *Mt. 12.8.</p>
<p>Postul (Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)</p>	<p>Isus, Domn și al sabatului (Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)</p>	<p>11 *Cap. 1.23; 1.24. Lc. 4.41.</p>	

^a Unele ms. „cu vameșii și păcătoșii“ ^b Unele ms. omit „și bea“ ^c Sau „tari“ ^d Unele ms. ad. „la pocăință“ ^e Unele ms. „și cei ai fariseilor“ ^f Unele ms. „și ai fariseilor“ ^g Lit. „fiii camerei de nuntă“ ^h Unele ms. „în zilele acelea“ ⁱ Lit. „altfel“ ^j Unele ms. ad. „nou“ ^k Unele ms. „se pierde“ ^l Unele ms. „și vinul se pierde, și burdufurile“ ^m Unele ms. omit „ci vinul nou se pune în burduri noi“ ⁿ Sau „au început să meargă, smulgând spice“ ^o Unele ms. „mare preot“ ^p Lit. „uscată“ ^q Unele ms. „s-a făcut sănătoasă ca cealaltă“ ^r Unele ms. omit „Îl“; alte ms. omit „Îl urma“ ^s Sau „răni“

MARCU 3:12

11 **Mt. 14.33. Cap. 1.1.	Îl vedeau, cădeau înaintea Lui și strigau, spunând: „Tu** ești Fiul lui Dumnezeu!“ Și le* muștra mult, ca să nu-L facă să fie cunoscut.	28 și atunci îi va jefui casa. Adevărat* vă spun că toate păcatele vor fi iertate fiilor oamenilor și orice hule ^h cu care vor huli; 29 dar oricine va huli împotriva Duhului Sfânt nu va avea iertare niciodată, ci este vinovat de un 30 păcat etern ⁱ (pentru că spuneau: „Are duh necurat“).	28 *Mt. 12.31. Lc. 12.10. 1 Ioan 5.16.
Rânduirea celor doisprezece (Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16) 13 *Lc. 9.1.	13 Și* ·S-a suit la munte și ·a chemat <i>la Sine</i> pe cine a vrut 14 El. Și au venit la El; și a rânduit doisprezece ca să fie cu El și ca 15 să-i trimită să predice și să aibă autoritate ^a să vindece bolile și ^b 16 să scoată demonii. Și a rânduit pe Simon, căruia i-a* dat numele 17 Petru; și pe Iacov, al lui Zebedei, și pe Ioan, fratele lui Iacov, și le-a dat numele Boanergheș, adică: „Fii ai tunetului“; și pe Andrei și pe Filip și pe Bartolomeu și pe Matei și pe Toma și pe Iacov, al lui Alfeu, și pe Tadeu și pe Simon Canaanitul ^c 19 și pe Iuda Iscarioteanul, care L-a și vândut.	31 Și ^j ·au venit frații Lui și mama Lui ^k și, stând afară, au 32 trimis la El ca să-L cheme. Și mulțimea ședea împrejurul Lui. Și I-au spus ^l : „Iată, afară, mama 33 Ta și frații Tăi ^m , Te caută“. Și El le-a răspuns, zicând: „Cine este mama Mea sau frații Mei?“ 34 Și, privind în jur la cei care ședea împrejurul Lui, ·a spus: „Iată mama Mea și frații Mei: 35 pentru că oricine va face voia lui Dumnezeu, acela Îmi este frate sau ⁿ soră ^o sau ⁿ mamă“.	Mama și frații lui Isus (Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)
Isus și Beelzebul (Mt. 12.22-37; Lc. 11.14-23; 12.10) 20 *Cap. 6.31. 21 *Ioan 7.5; 10.20. 22 *Mt. 9.34; 10.25. Ioan 7.20; 8.48,52; 10.20.	20 Și ·au intrat în casă. Și din nou mulțimea ^d ·s-a adunat, încât* ·nu puteau nici pâine să mănânce. Și, când au auzit ai Săi ^e , au venit ca să-L prindă, pentru că* spuneau: „Și-a ieșit din minți!“ Și cărturarii, care coborâseră de la Ierusalim, spuneau: „Are* pe Beelzebul ^f și: „Prin căpetenia demonilor scoate 23 demonii“. Și*, chemându-i <i>la Sine</i> , le-a spus în parabole: „Cum poate Satan să-l scoată afară pe 24 Satan? Și dacă o împărăție este dezbinată împotriva ei însăși, împărăția aceea nu poate dăinui. 25 Și dacă o casă este dezbinată împotriva ei însăși, casa aceea 26 nu poate dăinui. Și dacă Satan se ridică împotriva lui însuși și este dezbinat, nu poate dăinui, 27 ci are un sfârșit. Dar ^g nimeni* nu poate să jefuiască bunurile celui tare, intrând în casa lui, dacă nu va lega întâi pe cel tare;	4 Și din nou a început să-i învețe lângă mare. Și s-a adunat la El o mare mulțime, încât El, intrând în corabie, S-a așezat în ea, pe mare; și toată mulțimea era aproape de mare, pe țarm. 2 Și îi învăța multe în parabole și, în* învățătura Sa, le spunea: 3 „Ascultați! Iată, semănătorul a 4 ieșit să semene. Și a fost că, pe când semăna, una a căzut lângă drum, și au venit păsările ^p și au 5 mâncat-o. Și alta a căzut pe locul stâncos, unde nu avea mult pământ, și îndată a răsărit, pentru că 6 nu avea pământ adânc; și, când a răsărit soarele ^q , a fost arsă și, pentru că nu avea rădăcină, 7 s-a uscat. Și alta a căzut între spini; și spinii au crescut și au înă- 8 bușit-o și n-a dat rod. Și alta a căzut pe pământul cel bun și a dat* rod, răsărind și crescând; și a adus: una treizeci, și una	Parabola semănătorului (Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15) 2 *Cap. 12.38.
27 *Is. 49.24. Mt. 12.29.			8 *Ioan 15.5. Col. 1.6.

^a Sau „putere“ ^b Unele ms. omit „să vindece bolile și“ ^c Foarte probabil cuvântul ebraic pentru termenul grecesc „Zelotul“ ^d Unele ms. „o mulțime“ ^e Sau „rudele Sale“ ^f Sau „Beelzebub“ ^g Unele ms. omit ^h Sau „toate hulele“ ⁱ Unele ms. „ci este supus la judecata eternă“ ^j Unele ms. „Atunci“ ^k Unele ms. „mama Lui și frații Lui“; alte ms. omit „Lui“ ^l Unele ms. „Îi spun“ ^m Unele ms. ad. „și surorile Tale“ ⁿ Lit. „și“ ^o Unele ms. „sora Mea“ ^p Unele ms. ad. „cerului“ ^q Unele ms. „răsărind soarele“

<p>10 *Mt. 13.10. Lc. 8.9.</p> <p>11 *1 Cor. 5.12. Col. 4.5. 1 Tes. 4.12. 1 Tim. 3.7.</p> <p>12 *Is. 6.9. Mt. 13.14. Lc. 8.10. Ioan 12.40. Fap. 28.26. Rom. 11.8.</p> <p>14 *Mt. 13.19.</p> <p>19 *1 Tim. 6.9; 6.17.</p> <p>Lumina (Lc. 8.16-18)</p> <p>21 *Mt. 5.15. Lc. 11.33. 22 *Mt. 10.26. Lc. 12.2.</p>	<p>9 șaizeci, și una o sută^a. Și le-a spus^a: „Cine are urechi de auzit, 10 să audă^c. Și, când* a fost singur, cei din jurul Lui împreună cu cei doisprezece L-au întrebat despre 11 parabole^b. Și le-a spus: „Vouă vă este dat să cunoașteți^c taina Împărăției lui Dumnezeu; dar pentru cei* de afară, toate sunt 12 date în parabole; pentru ca*, văzând, să vadă și să nu cunoască; și, auzind, să audă și să nu înțeleagă, ca nu cumva să se întoarcă^d 13 și să li se ierte păcatele^{cc}. Și le-a spus: „Nu înțelegeți parabola aceasta? Și cum veți cunoaște 14 toate parabolele? Semănătorul* 15 seamănă Cuvântul. Și aici sunt cei de lângă drum, unde Cuvântul este semănat; și, când aud, îndată vine Satan și ia Cuvântul 16 care a fost semănat în ei^f. Și, la fel, sunt cei semănați pe locurile stâncoase sunt cei care, când aud Cuvântul, îndată îl primesc cu 17 bucurie, și nu au rădăcină în ei înșiși, ci sunt numai pentru un timp; apoi, când vine necaz sau persecuție din cauza Cuvântului, îndată se poticesc. Și alții^g sunt cei semănați între spini: aceștia sunt cei care au auzit^h 18 Cuvântul; și grijile veaculuiⁱ și înșelăciunea* bogăției și poftele după alte lucruri, intrând în ei, înăbușă Cuvântul, și el devine 19 neroditor. Și cei care sunt semănați pe pământul cel bun sunt cei care aud Cuvântul și îl primesc și rodesc: unul treizeci, și unul șaizeci, și unul o sută^c. 21 Și* le-a spus: „Oare este adusă lumina ca să fie pusă sub baniță sau sub pat? nu ca să fie așezată în 22 sfeșnic? Pentru că* nu este nimic ascuns care nu va fi descoperit, nici nu a fost ceva tănuit, decât ca să</p>	<p>23 vină la lumină. Dacă* are cineva 24 urechi de auzit, să audă^c. Și le-a spus: „Fiți atenți la ce auziți! Cu* ce măsură măsurați, vi se va mă- 25 sura și vi se va adăuga^l. Pentru că* oricui are i se va da; și celui care nu are, și ceea ce are i se va lua^c. 26 Și a spus: „Așa* este Împărăția lui Dumnezeu, ca și cum un om aruncă sămânța pe pământ; 27 și doarme și se trezește, noapte și zi, și sămânța încolțește și crește, 28 fără să știe el cum. ^kPământul rodește de la sine: întâi fir, apoi 29 spic, apoi grâu deplin în spic. Iar când rodul este copt, îndată trimite* secera, pentru că a sosit secerișul^c. 30 Și a spus: „Cu ce^l* să asemănăm Împărăția lui Dumnezeu? sau în ce parabolă s-o arătăm? 31 Cu un grăunte de muștar care, când este semănat pe pământ, este mai mic decât toate semințele care 32 sunt pe pământ; și, când a fost semănat, crește și se face mai mare decât toate verdețurile și face ramuri mari, încât păsările cerului se pot cuibări sub umbra lui^c. 33 Și* cu multe asemenea parabole le vestea Cuvântul, după 34 cum puteau ei să audă; iar fără parabolă nu le vorbea; și, deoparte, le explica ucenicilor Săi pe toate. 35 Și, în* ziua aceea, când s-a făcut seară, le-a spus: „Să trecem 36 dincolo!“ Și, dând drumul mulțimii, ei L-au luat, așa cum era, în corabie. Dar erau și alte corăbii^m 37 cu El. Și s-a făcut o furtună puternică de vânt și valurile loveauⁿ în corabie, încât era aproape să 38 se umple. Și El era la cârmă^o, dormind pe căpătâi. Și ei Îl trezesc și-I spun: „Învățătorule, nu-Ți 39 pasă că pierim?“ Și, trezindu-Se, a muștrat vântul și a spus mării:</p>	<p>23 *Mt. 11.15. Vers. 9. 24 *Mt. 7.2. Lc. 6.38.</p> <p>25 *Mt. 13.12; 25.29. Lc. 8.18; 19.26.</p> <p>Parabola seminței</p> <p>26 *Mt. 13.24.</p> <p>29 *Apoc.14.15</p> <p>Parabola grăuntelui de muștar (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)</p> <p>30 *Fap. 2.41; 4.4; 5.14; 19.20.</p> <p>33 *Mt. 13.34. Ioan 16.12.</p> <p>Potolirea furtunii (Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)</p> <p>35 *Mt. 8.18.</p>
--	--	--	---

^a Unele ms. „a spus“ ^b Unele ms. „parabolă“ ^c Unele ms. omit „să cunoașteți“ ^d Să se întoarcă la Dumnezeu ^e Unele ms. omit „păcatele“ ^f Unele ms. „în inimile lor“ ^g Unele ms. „aceștia“
^h Unele ms. „aud“ ⁱ Unele ms. ad. „acestui“ ^j Unele ms. ad. „vouă, celor care auziți“ ^k Unele ms. ad. „Pentru că“ ^l Unele ms. „Cum“ ^m Unele ms. „corăbioare“ ⁿ Sau „se prăvăleau peste“ ^o Sau „pupa“, partea din urmă a corăbiei

**Vindecarea
unui demonizat**
(Mt. 8.28-34;
Lc. 8.26-39)

„Liniște! Taci!“ Și vântul a stat
40 și s-a făcut liniște mare. Și le-a
spus: „Pentru ce sunteți fricoși^a?
Cum *de* nu aveți credință?^b“
41 Și s-au temut cu mare teamă și
ziceau unii către alții: „Cine deci
este Acesta, că și vântul și marea
ascultă de El?“
5 Și au venit de cealaltă parte
a mării, în ținutul gadarenilor^c.
2 Și îndată ce a ieșit din corabie,
L-a întâmpinat, din morminte, un
3 om cu duh necurat, care își avea
locuința în morminte; și nimeni nu
putea să-l lege nici chiar cu lan-
4 țuri; pentru că fusese deseori le-
gat cu obezi și cu lanțuri, și lanțu-
rile fuseseră rupte de el, și obezile
sfărâmate; și nimeni nu putea să-l
5 stăpânească. Și tot timpul, noapte
și zi, era în morminte și în munți^d,
strigând și tăindu-se cu pietre.
6 Dar, văzându-L pe Isus de departe,
7 a alergat și I s-a închinat și, stri-
gând cu glas tare, a spus^e: „Ce am
eu *a face* cu Tine, Isuse, Fiu al
Dumnezeului celui Preaînalt? Te
jur^f pe Dumnezeu, nu mă chinui“.
8 Pentru că *El* îi spunea: „Ieși din
9 acest om, duh necurat!“ Și îl între-
ba: „Care-ți este numele?“ Și el I-a
spus^g: „«Legiune» este numele meu,
10 pentru că suntem mulți“. Și L-a
rugat mult să nu-i trimită^h afară
11 din ținut. Și acolo, lângă munteⁱ,
era o turmă mare de porci păscând.
12 Și ei^j L-au rugat, spunând: „Trimi-
te-ne în porci, ca să intrăm în ei!“
13 Și Isus^k le-a dat voie îndată^l. Și
duhurile necurate, ieșind, au intrat
în porci și turma s-a repezit de pe
malul abrupt în mare (și erau^m
cam două mii) și s-au înecat în
14 mare. Și cei care îi pășteauⁿ au fu-
git și au vestit^o în cetate și în ținut.

Și au ieșit^p să vadă ce s-a întâm-
15 plat. Și ei au venit la Isus și l-au
văzut pe cel demonizat, care avu-
sese legiunea, șezând^q îmbrăcat
16 și întreg la minte; și s-au temut. Și
cei care văzuseră *acele lucruri* le-au
istorisit cum se întâmplase cu de-
17 monizatul și despre porci. Și au*
început să-L roage să plece din
18 ținuturile^r lor. Și, pe când intra El
în corabie, cel* care fusese demo-
19 nizat îl ruga să fie cu El. Dar Isus^s
nu l-a lăsat, ci i-a spus: „Du-te
acasă, la ai tăi, și spune-le tot ce
ți-a făcut Domnul și *cum* a avut
20 milă de tine“. Și a plecat și a înce-
put să vestească în Decapole tot
ce îi făcuse Isus; și toți se minunau.
21 Și*, trecând Isus din nou cu
corabia de cealaltă parte, o mare
mulțime s-a adunat la El; și El
22 era lângă mare. Și, iată¹, a venit
unul din mai-marii sinagogii, cu
numele Iair. Și, văzându-L, a că-
23 zut la picioarele Lui; și L-a
rugat mult, spunând: „Fetița mea
este pe moarte; *Te rog* să vii și
să-Ți pui¹ mâinile peste ea, ca să
se vindece și să trăiască^u“.
24 Și a plecat cu el; și o mare mulți-
me îl urma și-L îmbulzea.
25 Și o femeie care de doispre-
26 zece ani avea* hemoragie și *care*
suferise mult de la mulți doctori
și cheltuisese tot ce avea și nu-i
folosise *la* nimic, ba încă îi
27 mergea mai rău, auzind despre
Isus, venind prin mulțime pe
28 dinapoi, I-a atins haina. Pentru că
spunea: „Dacă voi atinge numai
29 hainele Lui, voi fi vindecată^v“. Și
îndată izvorul sângelui ei a secat
și a cunoscut în trupul ei^w că a
30 fost vindecată de boală^x. Și înd-
dată Isus, cunoscând în Sine

17 *Mt. 8.34.
Fap. 16.39.
18 *Lc. 8.38.

**Vindecarea
unei femei
și învierea
fetei lui Iair**
(Mt. 9.18-26;
Lc. 8.40-56)

21 *Mt. 9.1.

25 *Lev. 15.25.
Mt. 9.20.

^a Unele ms. „așa de fricoși“ ^b Unele ms. „N-aveți credință încă?“ ^c Unele ms. „gherasenilor“; alte ms. „gherghesenilor“ ^d Unele ms. „în munți și în morminte“ ^e Unele ms. „spune“ ^f Lit. „Te conjur“, cu sensul de implorare ^g Lit. „Îi spune“, unele ms. „a răspuns“, alte ms. „a răspuns, zicând“ ^h Unele ms. „să nu îl trimită“ ⁱ Unele ms. „munți“ ^j Unele ms. „toți demonii“, alte ms. „demonii“ ^k Unele ms. omit; alte ms. „Domnul Isus“ ^l Unele ms. omit ^m Unele ms. omit „și erau“ ⁿ Unele ms. „cei care pășteau porcii“ ^o Unele ms. „au spus aceasta“ ^p Unele ms. „s-au dus“ ^q Unele ms. ad. „și“ ^r Lit. „hotarele“ ^s Unele ms. „Și El“ ^t Unele ms. „să pui“ ^u Unele ms. „și va trăi“ ^v Sau „mântuită“ ^w Unele ms. „în trup“ ^x Lit. „rană“ (și în v. 34)

30 *Lc. 6.19; 8.46.	<p>că* ieșise putere din El^a, întorcându-Se în mulțime, a spus: 31 „Cine Mi-a atins hainele?“ Și ucenicii Săi I-au spus: „Vezi mulțimea care Te îmbulzește, și spui: 32 «Cine M-a atins?»“ Și El privea în jur, s-o vadă pe aceea care făcuse aceasta. Dar femeia, temându-se și tremurând, știind ce se petrecuse în ea, a venit și a căzut înaintea Lui și I-a spus tot ade- 34 vărul. Și El i-a spus: „Fiică, credința* ta te-a vindecat^b; mergi în pace și fii vindecată de boala ta“.</p>	<p>nând: „De* unde <i>are</i> El aceste lucruri și ce <i>este</i> înțelepciunea dată Lui? și cum se fac astfel de lucrări 3 de putere prin mâinile Lui? Nu este Acesta tâmplarul, fiul Mariei și frate* al lui Iacov, și al lui Iose, și al lui Iuda, și al lui Simon? și nu sunt surorile Lui aici, la noi?“ 4 Și se poticneau** de El. Dar Isus le-a spus: „Un profet nu* este disprețuit decât în patria lui și între rudele lui^c și în casa lui“. 5 Și n-a* putut să facă nici o lucrare de putere acolo, decât că, punându-Și^f mâinile peste câțiva 6 bolnavi, i-a vindecat. Și S-a* mirat de necredința lor. Și străbătea** satele din jur, învățându-i.</p>	<p>2 *Ioan 6.42. 3 *Mt. 12.46. Gal. 1.19. **Mt. 11.6. 4 *Mt. 13.57. Ioan 4.44. 5 *Gen.19.22; 32.25. Mt. 13.58. Cap. 9.23. 6 *Is. 59.16. **Mt. 9.35. Lc. 13.22.</p>
34 *Mt. 9.22. Cap. 10.52. Fap. 14.9.	<p>35 Pe când vorbea El încă*, vin unii de la mai-marele sinagogii, spunând: „Fiica ta a murit; pentru ce-L mai superi pe Învățătorul?“ Iar 36 Isus^c, auzind cuvântul rostit, i-a spus mai-marelui sinagogii: „Nu te 37 teme; crede numai“. Și n-a lăsat pe nimeni să-L însoțească, decât pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele 38 lui Iacov. Și a venit^d la casa mai-marelui sinagogii și a văzut tulburare și^e oameni plângând și bocind 39 mult. Și, intrând, le-a spus: „Pentru ce faceți tulburare și plângeți? 40 Copila n-a murit, ci* doarme“. Și râdeau de El. Dar* El, scoțându-i pe toți afară, a luat cu Sine pe tatăl copilei și pe mama ei și pe cei care erau cu El și a intrat acolo unde 41 era întinsă^e copila. Și, apucând mâna copilei, i-a spus: „Talita cumi“, care tradus înseamnă: „Fetițo, ridică-te îți spun!“ Și îndată fetița s-a ridicat și umbla, pentru că avea doisprezece ani. Și s-au uimit cu mare 43 uimire. Și El le-a* poruncit cu tărie ca nimeni să nu știe aceasta și a spus să i se dea copilei să mănânce.</p>	<p>7 Și* a chemat la Sine pe cei doisprezece și a început să-i trimită doi câte doi și le-a dat autoritate^g asupra duhurilor necurate. 8 Și le-a poruncit să nu ia nimic pentru drum, decât toiag; nici traisură, nici pâine, nici bani la brâu; ci să* fie încălțați cu sandale; și 9 să nu îmbrace^h două haineⁱ. Și* le-a spus: „Oriunde veți intra în casă, acolo rămâneți, până când 10 veți ieși de acolo. Și* în orice loc în care nu vă vor primi, nici nu vă vor asculta^j, plecând de acolo, scuturați** praful de pe picioarele 11 voastre, ca mărturie pentru ei^k“. Și au plecat și predicau ca <i>oamenii</i> să 12 se pocăiască. Și scoteau mulți demoni și ungeau* cu untdelemn pe mulți bolnavi și îi vindecau.</p>	<p>7 *Cap. 3.13; 3.14. 9 *Fap. 12.8. 10 *Mt. 10.11. Lc. 9.4; 10.7,8. 11 *Mt. 10.14. Lc. 10.10. **Fap.13.51; 18.6. 13 *Iac. 5.14.</p>
43 *Mt. 8.4; 9.30; 12.16; 17.9. Cap. 3.12. Lc. 5.14.	<p>6 Și a ieșit de acolo și a venit în patria Sa; și ucenicii Săi Îl urmau. Și, când a venit sabbatul, a început să-i învețe în sinagogă; și mulți, auzind, erau uimiți, spu-</p>	<p>14 Și a auzit împăratul Irod (pentru că Numele Său se făcuse cunoscut) și a spus: „Ioan Botezătorul a înviat dintre morți și de aceea se manifestă lucrările de 15 putere prin el“. Și^e alții* spuneau: „Este Ilie“. Și alții spuneau: „Este un profet ca unul dintre profeți“. 16 Dar* Irod, când a auzit, spunea:</p>	<p>16 *Mt. 14.2. Trimiterea celor doisprezece (Mt. 10.1-15; Lc. 9.1-6) Uciderea lui Ioan Botezătorul (Mt. 14.1-12; Lc. 3.19-20; 9.7-9)</p>

^a Sau „cunoscând în Sine puterea ieșită din El“ ^b Sau „te-a mântuit“ ^c Unele ms. ad. „îndată“ ^d Lit. „vine“; unele ms. „ei vin“ ^e Unele ms. omit ^f Unele ms. „punând“ ^g Sau „putere“ ^h Unele ms. „și, a zis El, nu îmbrăcați“ ⁱ Sau „cămăși“ ^j Unele ms. „pentru câți nu vă vor primi, nici nu vă vor asculta“ ^k Unele ms. ad. „adevărat vă spun, mai ușor va fi pentru Sodoma și Gomora în ziua judecății, decât pentru cetatea aceea“ ^l Unele ms. ad. „sau“

18 *Lev. 18.16; 20.21.	„Ioan, căruia eu i-am tăiat capul, el este; el a înviat dintre morți ^a “.	30 Și apostolii s-au adunat la Isus și I-au spus toate, atât ce făcuseră, cât și ce îi învățaseră pe	<i>Prima înmulțire a pâinilor (Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Ioan 6.1-13)</i>
20 *Mt. 14.5; 21.26.	17 Pentru că Irod însuși trimisese și îl prinsese pe Ioan și-l legase în închisoare, din cauza Irodiadei, soția lui Filip, fratele său, pentru	31 oamenii. Și El le-a spus: „Veniți voi înșivă deoparte, într-un loc pustiu, și odihniți-vă puțin“. Pen-	31 *Cap. 3.20.
21 *Mt. 14.6. **Gen. 40.20	18 că se căsătorise cu ea. Pentru că Ioan îi spunea lui Irod: „Nu-ți* este permis s-o ai pe soția frate-	32 trui că* erau mulți care veneau și care plecau și ei nu aveau timp	
	19 lui tău“. Iar Irodiada îl ura și voia	33 nici să mănânce. Și au plecat cu corabia deoparte, într-un loc pustiu.	
	20 să-l omoare și nu putea, pentru că Irod se* temea de Ioan, știindu-l om drept și sfânt, și-l ocrot-	34 Și mulți i-au văzut plecând și i-au recunoscut ^e și au alergat împreună	34 *Mt. 9.36; 14.14. **Lc. 9.11.
	21 tea; și, auzindu-l, stătea pe gânduri ^b și-l asculta cu plăcere. Și* a venit o zi potrivită, când Irod,	35 și au ajuns înaintea lor ^f . Și*, ieșind din corabie, Isus ^g a văzut o mare	
	22 de ziua** nașterii sale, a dat o masă celor mari ai săi și ofițerilor ^c și căpeteniilor Galileii.	36 mulțime și I s-a făcut milă de ei, pentru că erau ca niște oi fără	
	23 Și, intrând fiica Irodiadei însăși și dansând, a plăcut lui Irod și celor care stăteau împreună cu	37 păstor; și a** început să-i învețe multe. Și*, ceasul fiind deja târziu,	35 *Mt. 14.15. Lc. 9.12.
	24 el la masă. Și împăratul i-a spus fetei: „Cere-mi orice vrei și-ți	38 ucenicii Săi, venind la El, ·I-au spus: „Locul este pustiu și ceasul	
	25 voi da“; și i-a jurat: „Orice-mi* vei cere, îți voi da, până la jumă-	39 este deja târziu; dă-le drumul, ca să meargă în ținutul și în satele	
23 *Est. 5.3,6; 7.2.	26 tate din împărăția mea“. Și ea a ieșit și i-a spus mamei sale: „Ce să cer?“ Și ea i-a zis: „Capul lui	40 din jur și să-și cumpere pâine, pentru că n-au ce să mănânce ^h “. Și	37 *Num.11.13; 11.22. 2 Imp. 4.43.
	27 Ioan Botezătorul“. Și îndată, intrând cu grabă la împărat, i-a cerut, spunând: „Vreau să-mi dai	41 El, răspunzând, le-a spus: „Dați-le voi să mănânce“. Și ei ·I-au spus:	
	28 imediat pe o farfurie capul lui Ioan Botezătorul“. Și împăratul* s-a întristat foarte mult; dar, din	42 „Să* mergem și să cumpărăm pâini ⁱ de două sute de dinari și să le dăm	
	29 cauza jurămintelor și a celor care stăteau la masă împreună cu el, n-a vrut să-și încalce cuvântul	43 să mănânce?“ Și El ·le-a spus: „Câte pâini aveți? Mergeți și ^j vedeți“. Și, când au știut, ei ·au spus:	38 *Mt. 15.34. Cap. 8.5.
	30 față de ea ^d . Și îndată împăratul, trimițând pe unul din gardă, a ordonat să fie adus capul lui	39 „Cinci*, și doi pești“. Și El le-a poruncit să-i pună pe toți să stea	
26 *Mt. 14.9.	31 Ioan Botezătorul“. Și împăratul* s-a întristat foarte mult; dar, din cauza jurămintelor și a celor care	40 jos, în grupuri ^k , pe iarba verde. Și s-au așezat în rânduri ^l de câte o sută	
	32 stăteau la masă împreună cu el, n-a vrut să-și încalce cuvântul	41 și de câte cincizeci. Și, luând cele cinci pâini și cei doi pești, privind	41 *1 Sam. 9.13 Mt. 26.26.
	33 față de ea ^d . Și îndată împăratul, trimițând pe unul din gardă, a ordonat să fie adus capul lui	42 spre cer, a binecuvântat* și a frânt pâinile, și le-a dat ucenicilor Săi ^l , ca să le pună înaintea lor; și a	
	34 soare și a adus capul lui pe o farfurie și i l-a dat fetei; și fata i l-a dat	43 împărțit tuturor cei doi pești; și toți au mâncat și s-au săturat; și au	
	35 mamei sale. Și ucenicii lui, auzind, au venit și i-au luat trupul și l-au pus într-un mormânt.	44 ridicat douăsprezece coșuri ^m pline cu firimituri și cu rămășițele de la	
		45 pești. Și cei care mâncaseră din pâini erau ⁿ cinci mii de bărbați.	

^a Unele ms. omit „dintre morți“ ^b Lit. „făcea multe“ ^c Comandanți peste o mie de oameni ^d Sau „n-a vrut s-o refuze“ ^e Unele ms. „și mulțimile i-au văzut plecând și mulți l-au recunoscut“ ^f Unele ms. ad. „și s-au adunat la El“ ^g Unele ms. omit „Isus“ sau îl plasează în alt loc în verset ^h Unele ms. „și să-și cumpere ceva să mănânce“ ⁱ Unele ms. „pâine“ ^j Unele ms. omit ^k Lit. „grupuri-grupuri“ ^l Lit. „rânduri-rânduri“ ^m Coș de mână, pentru călătorie, în care poartă un om hrana pentru o zi ⁿ Unele ms. ad. „cam“

<p><i>Isus umblă pe mare (Mt. 14.22-33; Ioan 6.16-21)</i></p>	<p>45 Și îndată El i-a obligat pe ucenicii Săi să intre în corabie și să treacă înainte de cealaltă parte, spre Betsaida, în timp ce El ·dădea drumul^a mulțimii. Și, după ce le-a dat drumul^b, a mers pe munte ca să Se roage. Și, când s-a făcut seară, corabia era în mijlocul mării, iar El singur pe țarm.</p> <p>48 Și, văzându-i^c chinându-se cu vântul, pentru că vântul le era împotriva, pe la a patra strajă din noapte ·a venit la ei, umblând pe mare, și voia* să treacă pe lângă ei. Dar ei, văzându-L umblând pe mare, au gândit că este o nălucă^d și au strigat; pentru că toți L-au văzut și s-au tulburat. Și îndată El a vorbit cu ei și ·le-a spus: „Îndrăzniți; Eu sunt, nu vă temeți!”</p> <p>51 Și S-a suit la ei în corabie, și vântul s-a potolit. Și erau peste măsură de^e uimiți în ei înșiși și se minunau^f; pentru că nu* înțeleseseră nimic prin minunea cu pâinile, deoarece inima** le era împietrită.</p> <p>53 Și, după ce au trecut dincolo, au venit în ținutul Ghenezaretului și au tras la mal. Și, la ieșirea lor din corabie, oamenii, recunoscându-L îndată, au alergat prin tot ținutul acela și au început să aducă pe paturi pe cei care erau bolnavi, acolo unde auzeau că este El.</p> <p>56 Și oriunde intra, în sate sau în cetăți sau în cătune, îi puneau pe cei bolnavi în piețe și Îl rugau ca* numai marginea^g hainei Lui să o atingă; și toți câți Îl atingeau erau vindecați.</p> <p>7 Și fariseii și unii dintre cărturari, venind din Ierusalim, s-au adunat la El; și, văzându-i pe unii dintre ucenicii Săi mâncând pâine cu mâinile necurate, adică nespălate, îi condamnău^h (pentru că fariseii și</p>	<p>toți iudeii, dacă nu-și spală mâinile cu grijă, nu mănâncă, ținând tradiția bătrânilorⁱ; și, când vin de la piață, dacă nu se îmbăiază^j, nu mănâncă; și sunt multe altele pe care le-au primit ca să le țină: spălarea^k paharelor și a urcioarelor și a vaselor de aramă și a paturilor); atunci* fariseii și cărturarii ·L-au întrebat: „De ce nu umblă ucenicii Tăi potrivit tradiției bătrânilor, ci mănâncă pâinea cu mâini necurate^l?” Dar El, răspunzând^m, le-a spus: „Bine a profetizat Isaia despre voi, fățarnicilor, după cum este scris: «Poporul* acesta Mă onorează cu buzele, dar inima luiⁿ este departe de Mine. Dar în zadar Mi se închină ei, învățând ca învățături porunci ale oamenilor». Pentru căⁿ, părăsind porunca lui Dumnezeu, țineți tradiția oamenilor: spălarea^k urcioarelor și a paharelor, și faceți multe altele ca acestea“. Și El le-a spus: „Bine mai înlăturați porunca lui Dumnezeu, ca să țineți tradiția voastră. Pentru că Moise a spus: «Onorează* pe tatăl tău și pe mama ta»; și: «Cine** vorbește de rău^o pe tată sau pe mamă să moară negreșit^p». Dar voi spuneți: «Dacă un om spune tatălui său^h sau mamei sale^h: Orice ai putea folosi de la mine este corban* (adică: consacrat lui Dumnezeu)», și nu-l mai lăsați să facă nimic pentru tatăl său sau pentru mama sa, desființând Cuvântul lui Dumnezeu prin tradiția voastră, pe care ați dat-o; și faceți multe de felul acesta“.</p> <p>14 Și, chemând din nou la Sine^q mulțimea, le-a spus: „Ascultați-Mă toți și înțelegeți. Nu este nimic din afara omului care, intrând în el, să-l poată întina; ci acelea care ies din el^r sunt cele care-l întinează</p>	<p>5 *Mt. 15.2.</p> <p>6 *Is. 29.13. Mt. 15.8.</p> <p>10 *Ex. 20.12. Deut. 5.16. Mt. 15.4. **Ex. 21.17. Lev. 20.9. Pr. 20.20. 11 *Mt. 15.5; 23.18.</p> <p><i>Lucruri care întinează pe om (Mt. 15.10-20)</i></p>
<p>48 *Lc. 24.28.</p>			
<p>52 *Cap. 8.17; 8.18. **Cap. 3.5; 16.14.</p>			
<p><i>Vindecări la Ghenezaret (Mt. 14.34-36)</i></p>			
<p>56 *Mt. 9.20. Cap. 5.27,28. Fap. 19.12.</p>			
<p><i>Fariseii și tradiția (Mt. 15.1-9)</i></p>			

^a Unele ms. „până da drumul“ ^b Sau „după ce Și-a luat rămas bun de la ei“ ^c Unele ms. „i-a văzut ... și pe la a patra“ ^d Gr. „fantasma“ ^e Unele ms. omit „peste măsură de“ ^f Unele ms. omit „și se minunau“ ^g Sau „ciucurele“ ^h Unele ms. omit ⁱ Sau „ceea ce a fost dat de bătrâni (datina)“ ^j Lit. „botează“ ^k Lit. „botezul“ ^l Unele ms. „nespălate“ ^m Lit. „lor“ ⁿ Unele ms. omit „Pentru că“ și ultima parte a versetului, începând cu „spălarea“ ^o Sau „blestemă“ ^p Lit. „de moarte să moară“ ^q Unele ms. „chemând la Sine toată“ ^r Unele ms. „din om“

<p>16 *Mt. 11.15.</p> <p>17 *Mt. 15.15.</p> <p>21 *Gen. 6.5; 8.21. Mt. 15.19.</p> <p>Femeia siro-feniciană (Mt. 15.21-28)</p> <p>Vindecarea unui surdomut</p> <p>31 *Mt. 15.29.</p>	<p>16 pe om^a. Dacă* are cineva urechi</p> <p>17 de auzit, să audă^b.^c Și, când* a intrat în casă, ieșind din mulțime, ucenicii Săi L-au întrebat despre</p> <p>18 parabola aceea. Și El ·le-a spus: „Și voi sunteți fără pricepere? Nu înțelegeți că orice intră din afară în om nu-l poate întina,</p> <p>19 pentru că nu intră în inima lui, ci în pântece și iese în hazna?”^c Aceasta a zis, făcând curată orice</p> <p>20 hrană. Și a spus: „Ce iese din om,</p> <p>21 aceea îl întinează pe om. Pentru că* dinăuntru, din inima oamenilor, ies gânduri rele, adultere,</p> <p>22 curvii, ucideri, furturi, lăcomii, răutăți, înșelăciuni, destrăbălări, un</p> <p>23 ochi rău, hulă, trufie, nebulie; toate aceste rele ies dinăuntru și îl întinează pe om^c.</p> <p>24 Și El S-a ridicat și a plecat de acolo în ținuturile^c Tirului și ale Sidonului^d. Și, intrând într-o casă^e, dorea să nu știe nimeni; și</p> <p>25 n-a putut fi ascuns. Ci îndată^f o femeie, a cărei fetiță avea un duh necurat, auzind despre El, a venit</p> <p>26 și a căzut la picioarele Lui (și femeia era grecoaică, de origine siro-feniciană) și L-a rugat să scoată demonul din fiica ei. Dar Isus^g i-a spus: „Lasă să se sature întâi copiii^h, pentru că nu este bineⁱ să iei pâinea copiilor^h și s-o arunci la</p> <p>28 căței^j”. Dar ea a răspuns și ·I-a zis: „Da, Doamne, dar și căteii de sub masă mănâncă din firimiturile</p> <p>29 copiilor^k”. Și El i-a spus: „Pentru acest cuvânt, du-te; a ieșit demonul din fiica ta”. Și, ducându-se acasă, a găsit că demonul ieșise, iar fiica ei era culcată pe pat.</p> <p>31 Și*, plecând din nou din ținuturile^c Tirului și ale Sidonului^d, a venit^l lângă Marea Galileii, prin</p>	<p>32 mijlocul ținuturilor^c Decapolei. Și ·I-au adus* un surd care nu putea vorbi bine și ·L-au rugat să-și</p> <p>33 pună^m mânaⁿ peste el. Și, luându-l deoparte din mulțime, Și-a pus degetele pe urechile lui și, scui-</p> <p>34 pând*, i-a atins limba; și, privind* spre cer, a suspinat** și ·i-a zis: „Efata“, adică: „Deschide-te“.</p> <p>35 Și îndată* i s-au deschis urechile, și i s-a dezlegat legătura limbii</p> <p>36 și vorbea corect. Și le-a* poruncit să nu spună nimănui; dar, cu cât le porunceau El^g, cu atât ei^g Îl</p> <p>37 vesteau mai mult. Și erau uimiți peste măsură, spunând: „Toate le face^o bine; El îi face pe surzi să audă și pe muți să vorbească“.</p> <p>8 În zilele acelea fiind din nou o mare^p mulțime și neavând ce să mănânce, Isus^q i-a chemat la Sine pe ucenicii Săi^g și ·le-a spus:</p> <p>2 „Mi-e milă de mulțime, pentru că stau deja de trei zile cu Mine și</p> <p>3 n-au ce să mănânce; și, dacă le voi da drumul la casele lor flămânzi, vor leșina pe drum; pentru că^r unii</p> <p>4 dintre ei au venit de departe“. Și ucenicii Săi I-au răspuns: „De unde va putea cineva să-i sature pe aceștia cu pâine, aici, într-un loc</p> <p>5 pustiu?“ Și El i-a întrebat*: „Câte pâini aveți?“ Și ei au spus: „Șap-</p> <p>6 te“. Și El a poruncit mulțimii să se așeze pe pământ; și, luând cele șapte pâini, a mulțumit, le-a frânt și le-a dat ucenicilor Săi, ca să le</p> <p>7 pună înainte; și ei le-au pus înaintea mulțimii. Și aveau câțiva peștișori; și, după ce i-a binecuvântat*, a dorit ca și aceștia să fie puși</p> <p>8 înaintea lor^g. Și au mâncat și s-au săturat. Și au ridicat prisosul de</p> <p>9 firimituri: șapte coșuri^s. Și^t erau cam patru mii; și le-a dat drumul.</p>	<p>32 *Mt. 9.32. Lc. 11.14.</p> <p>33 *Cap. 8.23. Ioan 9.6.</p> <p>34 *Cap. 6.41. Ioan 11.41; 17.1. **Ioan 11.33; 11.38.</p> <p>35 *Is. 35.5,6. Mt. 11.5.</p> <p>36 *Cap. 5.43.</p> <p>A doua înmulțire a pâinilor (Mt. 15.32-39)</p> <p>5 *Mt. 15.34. Cap. 6.38.</p> <p>7 *Mt. 14.19. Cap. 6.41.</p>
---	---	--	--

^a Lit. „omul“, la fel în v.20 și 23 ^b Unele ms. omit v.16 ^c Lit. „hotarele“ ^d Unele ms. omit „și ale Sidonului“ ^e Unele ms. „în casă“ ^f Unele ms. „Pentru că“ ^g Unele ms. omit ^h Aici, „copiii“ în sensul de apartenență la o familie ⁱ Unele ms. „drept“ ^j Gr. cuvânt cu sens mai disprețuitor decât „câini“ ^k Aici, „copiii“ în sens general ^l Unele ms. „plecând din nou din ținuturile Tirului, a venit prin Sidon“ ^m Unele ms. „să pună“ ⁿ Unele ms. „mâinile“ ^o Sau „le-a făcut“ ^p Unele ms. „fiind o foarte mare“ ^q Unele ms. omit „Isus“ ^r Unele ms. „și“ ^s Coș mai mare, purtat de două persoane, folosit pentru a transporta pește ^t Unele ms. ad. „cei care mâncaseră“

10 *Mt. 15.39.	<p>10 Și îndată*, intrând în corabie cu ucenicii Săi, a venit în părțile Dalmanutei.</p>	<p>25 Apoi Și-a pus din nou mâinile pe ochii lui și el a văzut limpede^k. Și a fost vindecat și vedea totul^l</p>	
<p><i>Aluatul fariseilor și al lui Irod (Mt. 16.1-12; Lc. 11.29)</i></p>	<p>11 Și fariseii au ieșit* și au început să discute aprins împotriva Lui, cerând de la El un semn din cer, ca să-L ispitească. Și, suspinând^a în duhul Său, a zis: „Pentru ce cere generația aceasta un semn? Adevărat vă spun: Nicidecum nu i se va da^b un semn acestei generații“.</p> <p>12 Și i-a lăsat și, intrând din nou în corabie, a plecat spre partea cealaltă.</p>	<p>26 deslușit. Și l-a trimis la el acasă, spunând: „Nu intra în sat^m“.</p> <p>27 Și Isus și ucenicii Săi au plecat în satele din Cezareea lui Filip; și pe drum i-a întrebat pe ucenicii Săi, spunându-le: „Cine zic oamenii că sunt Eu?“ Și ei I-au răspuns, zicândⁿ: „Ioan* Botezătorul; și alții, Ilie; iar alții, unul din</p>	<p><i>Mărturia lui Petru despre Isus (Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)</i></p>
11 *Mt. 12.38. Ioan 6.30.	<p>13 Și i-a lăsat și, intrând din nou în corabie, a plecat spre partea cealaltă.</p>	<p>28 tre profesii“. Și El i-a întrebat^o: „Dar voi, cine ziceți că sunt Eu?“ Și Petru, răspunzând, l-a spus^x: „Tu* ești</p>	28 *Mt. 14.2.
14 *Mt. 16.5.	<p>14 Și* au uitat să ia pâini și nu aveau decât o pâine cu ei în corabie. Și El le-a* poruncit, spunând: „Fiți atenți, feriți-vă de aluatul fariseilor și de aluatul lui</p>	<p>30 Hristosul“. Și* El le-a poruncit cu tărie să nu spună nimănui despre El.</p>	29 *Mt. 16.16. Ioan 6.69; 11.27.
15 *Mt. 16.6. Lc. 12.1.	<p>15 Irod!“ Și ei se gândeau în ei înșiși, spunând^c: „Pentru că* nu avem</p>	<p>31 Și a* început să-i învețe că Fiul Omului trebuie să sufere multe și să fie respins de bătrâni și de preoții^p de seamă și de cărturari și să fie omorât și după trei zile</p>	30 *Mt. 16.20.
16 *Mt. 16.7.	<p>16 pâini“. Și Isus^d, știind <i>aceasta</i>, le-a spus: „Pentru ce vă gândiți că nu aveți pâini? Nu* pricepeți încă, nici nu înțelegeți? Aveți inimă^e împietrită? Având ochi, nu vedeți? și, având urechi, nu auziți?</p>	<p>32 să învieze. Și El le vorbea deschis despre acest lucru. Și Petru, luându-L deoparte, a început să-L</p>	<p><i>Primul anunț al morții și al învierii Sale (Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)</i></p>
17 *Cap. 6.52.	<p>17 și nu vă amintiți? Când* am frânt cele cinci pâini pentru cei cinci mii, câte coșnițe pline cu firimituri ați ridicat?“ Ei I-au spus: „Douăsprezece“.</p>	<p>33 mustre. Iar El, întorcându-Se și văzându-i pe ucenicii Săi, l-a certat pe Petru, spunând^q: „Pleacă înapoia Mea, Satan! pentru că gândurile tale nu sunt la cele ale lui Dumnezeu, ci la cele ale oamenilor“.</p>	31 *Mt. 17.22.
19 *Mt. 14.20. Cap. 6.43. Lc. 9.17. Ioan 6.13.	<p>19 Și ei au spus: „Șapte“. Și El le-a spus: „Cum nu înțelegeți încă^f?“</p>	<p>34 Și, chemând la Sine mulțimea, împreună cu ucenicii Săi, le-a spus: „Oricine* vrea să vină după Mine, să se lepede de sine însuși și să-și ia crucea și să Mă</p>	<p><i>Urmarea lui Isus</i></p>
20 *Mt. 15.37. Vers. 8.	<p>20 Și El a venit^g la Betsaida. Și I-au adus un orb și L-au rugat să-l atingă. Și, luându-l de mână pe orb, l-a scos afară din sat și, scui-pând* pe ochii lui, Și-a pus^h mâinile peste el și l-a întrebat dacă</p>	<p>35 urmeze. Pentru că oricine* va vrea să-și salveze viața, și-o va pierde; dar oricine își va pierde viața^r pentru Mine și pentru Evanghelie,</p>	34 *Mt. 10.38; 16.24. Lc. 9.23; 14.27.
<p><i>Vindecarea unui orb la Betsaida</i></p>	<p>21 zărește cevaⁱ. Și el, privind în sus, a spus: „Zăresc oameni, pentru că îi văd^j ca niște copaci umblând“.</p>	<p>36 și-o va salva. Pentru că, ce i-ar folosi unui om dacă ar câștiga toată lumea, și și-ar pierde sufletul?</p>	35 *Ioan 12.25.
23 *Cap. 7.33.	<p>22 Și El a venit^g la Betsaida. Și I-au adus un orb și L-au rugat să-l atingă. Și, luându-l de mână pe orb, l-a scos afară din sat și, scui-pând* pe ochii lui, Și-a pus^h mâinile peste el și l-a întrebat dacă</p>	<p>37 Pentru că, ce va da^t un om în schimb pentru sufletul său?</p>	

^a Unele ms. ad. „adânc“; alte ms. ad. „cu glas tare“ ^b Lit. „dacă se va da“ - o formă ebraică uzuală, ca în Ev. 3.11; Ps. 95.7-11 ^c Unele ms. omit ^d Unele ms. „El“ ^e Unele ms. ad. „încă“ ^f Unele ms. omit „încă“; alte ms. omit „Cum“ ^g Lit. „El vine“; unele ms. „ei vin“ ^h Unele ms. „a pus“, la fel în v. 25 ⁱ Unele ms. „l-a întrebat: «Zărești ceva?»“ ^j Unele ms. omit „pentru că îi văd“ ^k Unele ms. „l-a făcut să privească în sus“ ^l Unele ms. „pe toți oamenii“ ^m Unele ms. ad. „nici nu spune cuiva în sat“ ⁿ Unele ms. „Și ei I-au vorbit, spunând“; alte ms. „Și ei au răspuns“ ^o Unele ms. „le spune“ ^p Unele ms. nearticulat ^q Unele ms. „și spune“ ^r Unele ms. ad. „proprie“ ^s Unele ms. ad. „acela“ ^t Unele ms. „ce ar da“

<p>38 *Mt. 10.33. Lc. 9.26; 12.9. **Rom. 1.16 2 Tim. 1.8; 2.12.</p> <p>1 *Mt. 16.28. Lc. 9.27. **Mt. 24.30; 25.31. Lc. 22.18.</p>	<p>38 Pentru că* de oricine se** va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în această generație adulteră și păcătoasă, și Fiul Omului Se va rușina de el când va veni în gloria Tatălui Său, cu sfinții îngeri“.</p> <p>(9) Și le-a spus: „Adevărat* vă spun, sunt unii dintre cei care stau aici care nicidecum nu vor gusta moartea până nu vor vedea Împărăția** lui Dumnezeu venită în putere“.</p> <p>2 Și, după șase zile, Isus ·i-a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan și ·i-a dus pe un munte înalt, singuri, deoparte; și a fost</p> <p>3 transfigurat^a înaintea lor și hainele Lui au devenit strălucitoare, foarte albe^{b*}, așa cum <i>nici un</i> înălbitor de pe pământ nu poate</p> <p>4 înălbi^c. Și li s-a arătat Ilie, împreună cu Moise, și vorbeau cu Isus.</p> <p>5 Și Petru, răspunzând, ·I-a spus lui Isus: „Rabi, este bine ca noi să fim aici și să facem trei corturi^d: pentru Tine unul și pentru Moise</p> <p>6 unul și pentru Ilie unul“. Pentru că nu știa ce să spună, pentru că</p> <p>7 erau plini de teamă. Și a venit un nor umbrindu-i^e; și a venit un glas din nor^f: „Acesta este Fiul Meu Preaiubit^g, de El să ascultați!“</p> <p>8 Și deodată, privind în jur, n-au mai văzut pe nimeni, decât pe</p> <p>9 Isus singur cu ei. Și, pe* când coborau de pe munte, le-a poruncit să nu spună nimănui ce au văzut, decât atunci când Fiul Omului va fi înviat dintre morți.</p> <p>10 Și au păstrat cuvântul acela, întrebându-se între ei ce este în</p> <p>11 vierea dintre morți. Și L-au întrebat, spunând: „Pentru ce spun cărturarii^h că* trebuie să vină întâi</p> <p>12 Ilie?“ Și El, răspunzând, le-a spus: „Ilie, în adevăr, venind întâi, res-</p>	<p>tabilește toate. Și cum* este scris despre Fiul Omului că trebuie să sufere multe și să** fie dis-</p> <p>13 prețuitⁱ? Dar Eu vă spun că Ilie* a și venit și ei i-au făcut ce au vrut, după cum este scris despre el“.</p> <p>14 Și, când a venit^j la ucenici, a văzut o mare mulțime în jurul lor, și pe cărturari discutând aprins</p> <p>15 cu ei. Și îndată toată mulțimea, văzându-L, a fost uimită și, aler-</p> <p>16 gând la El, Îl saluta. Și El i-a întrebat^k: „Despre ce discutați cu</p> <p>17 ei?“ Și unul din mulțime l-a răspuns^l: „Învățătorule, l-am adus la Tine pe fiul meu, care are un duh</p> <p>18 mut. Și oriunde îl apucă, îl trânțește; și face spumă și scrâșnește din dinți și rămâne nemișcat^m; și le-am spus ucenicilor Tăi să-l scoa-</p> <p>19 tă și n-au putut“. Iar El, răspunzându-leⁿ, ·a spus: „O, generație necredincioasă, până când voi fi cu voi? până când vă voi îngădui?</p> <p>20 Aduceți-l la Mine“. Și l-au adus la El; și, când L-a văzut, îndată duhul* l-a scuturat cu putere și, căzând la pământ, se zvârcolea, fă-</p> <p>21 când spumă. Și El l-a întrebat pe tatăl lui: „Cât timp este de când i se întâmplă aceasta?“ Și el a spus:</p> <p>22 „Din copilărie; și deseori l-a aruncat și în foc și în apă, ca să-l distrugă; dar, dacă poți să faci ceva,</p> <p>23 ai milă de noi și ajută-ne!“ Și Isus i-a spus: „«Dacă* poți!» Toate sunt posibile pentru acela care crede“.</p> <p>24 Și îndată tatăl copilului, strigând, a spus^p: „Cred, Doamne^q, ajută necredinței mele!“ Iar Isus, văzând că mulțimea se aduna alergând, a mus-</p> <p>25 tratat duhul necurat, spunându-i: „Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: Ieși afară din el și să nu mai intri în el“.</p> <p>26 Și, strigând și scuturându-l^r</p>	<p>12 *Ps. 22.6. Is. 53.2,3. Dan. 9.26. **Lc. 23.11. Filip. 2.7. 13 *Mt. 11.14; 17.12. Lc. 1.17.</p> <p>Vindecarea unui lunatic (Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)</p> <p>20 *Cap. 1.26. Lc. 9.42.</p> <p>23 *Mt. 17.20. Cap. 11.23. Lc. 17.6. Ioan 11.40.</p>
---	---	---	--

^a Sau „S-a schimbat la față“ ^b Unele ms. ad. „ca zăpada“ ^c Unele ms. ad. „astfel“ ^d Sau „colibe“
^e În sensul că i-a înconjurat și i-a acoperit; era un nor luminos, „gloria minunată“; cuvânt folosit și referitor la norul care acoperea și umplea de glorie Cortul Întâlnirii. ^f Unele ms. ad. „spunând“
^g Sau „cel Preaiubit“ ^h Sau „Cărturarii spun“ ⁱ Sau „socotit drept nimic“ ^j Unele ms. „când au venit ... au văzut“ ^k Unele ms. „a întrebat pe cărturari“ ^l Unele ms. „răspunzând, a spus“ ^m Sau „rigid“, „epuizat“ ⁿ Unele ms. „răspunzându-i“ ^o Unele ms. „Dacă poți crede, toate sunt posibile pentru acela care crede.“ ^p Unele ms. ad. „cu lacrimi“ ^q Unele ms. omit „Doamne“ ^r Unele ms. „scuturând“

28 *Mt. 17.19.	mult, <i>duhul</i> a ieșit. Și el ^a a devenit ca mort, încât mulți spuneau: „A murit!“ Dar Isus, apucându-l de mână, l-a ridicat; și el a stat în picioare.	40 să Mă vorbească de rău. Pentru că, cine* nu este împotriva noastră tră ^h , este pentru noi ⁱ . Pentru că oricine* vă va da să beți un pahar cu apă în Numele Meu ^l , pentru că sunteți ai lui Hristos, adevărat vă spun, nicidecum nu-și va pierde răsplata.	40 *Mt. 12.30.	
Al doilea anunt al morții și al învierii Sale (Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)	28 Și, când* a intrat în casă, ucenicii Săi L-au întrebat deoparte: „Noi de ce n-am putut să-l scoatem?“ Și le-a spus: „Acest fel de demoni nu poate ieși prin nimic, decât prin rugăciune și post ^{b,c} “.	42 Și oricine va face să se poticnească unul singur dintre micuții ^k care cred în Mine ^l , este mai bine pentru el dacă i se pune o piatră de moară ^m în jurul gâtului și este aruncat în mare. Și dacă* mâna ta te face să te poticnești, taie-o; este <i>mai</i> bine pentru tine să intri în viață ciung, decât, având cele două mâini, să te duci în gheenă, în focul nestins, unde* viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁿ Și dacă piciorul tău te face să te poticnești, taie-l; este <i>mai</i> bine pentru tine să intri în viață șchiop, decât, având cele două picioare, să fii aruncat în gheenă, în focul nestins ^o , unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁿ Și dacă* ochiul tău te face să te poticnești, scoate-l; este <i>mai</i> bine pentru tine să intri în Împărăția lui Dumnezeu cu un singur ochi, decât, având doi ochi, să fii aruncat în gheena focului, unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. Pentru că fiecare va fi sărat cu foc și orice* jertfă va fi sărată cu sare ^p . Sarea este bună*; dar, dacă sarea își pierde gustul, cu ce o veți drege? Să aveți** sare în voi înșivă și fiți† în pace unii cu alții“.	Prilejuri de poticnire (Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)	41 *Mt. 10.42.
Mai mare în Împărăția cerurilor (Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-50)	30 Și, ieșind de acolo, treceau prin Galileea; și El nu voia să știe cineva unde era. Pentru că îi învăța pe ucenicii Săi și le spunea: „Fiul Omului Se dă în mâinile oamenilor și ei Îl vor omorî; și, după ce va fi omorât, după trei zile ^c va învia“.	44 în focul nestins, unde* viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁿ Și dacă piciorul tău te face să te poticnești, taie-l; este <i>mai</i> bine pentru tine să intri în viață șchiop, decât, având cele două picioare, să fii aruncat în gheenă, în focul nestins ^o , unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁿ Și dacă* ochiul tău te face să te poticnești, scoate-l; este <i>mai</i> bine pentru tine să intri în Împărăția lui Dumnezeu cu un singur ochi, decât, având doi ochi, să fii aruncat în gheena focului, unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. Pentru că fiecare va fi sărat cu foc și orice* jertfă va fi sărată cu sare ^p . Sarea este bună*; dar, dacă sarea își pierde gustul, cu ce o veți drege? Să aveți** sare în voi înșivă și fiți† în pace unii cu alții“.	43 *Deut. 13.6; 13.9; Mt. 5.30; 18.8.	
35 *Mt. 20.26; 20.27. Cap. 10.43. Lc. 22.26.	31 învia“. Dar ei nu înțelegeau vorbirea aceasta și se temeau să-L întrebe. 33 Și El a venit ^d la Capernaum; și, fiind în casă, i-a întrebat: „Despre ce discutați ^e pe drum?“ 34 Și ei tăceau, pentru că pe drum se întrebaseră unul pe altul cine să fie mai mare. Și, stând jos, i-a chemat pe cei doisprezece și le-a spus: „Dacă vrea cineva* să fie cel dintâi, să fie cel din urmă dintre toți și slujitor al tuturor“.	45 ge. ⁿ Și dacă piciorul tău te face să te poticnești, taie-l; este <i>mai</i> bine pentru tine să intri în viață șchiop, decât, având cele două picioare, să fii aruncat în gheenă, în focul nestins ^o , unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. ⁿ Și dacă* ochiul tău te face să te poticnești, scoate-l; este <i>mai</i> bine pentru tine să intri în Împărăția lui Dumnezeu cu un singur ochi, decât, având doi ochi, să fii aruncat în gheena focului, unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. Pentru că fiecare va fi sărat cu foc și orice* jertfă va fi sărată cu sare ^p . Sarea este bună*; dar, dacă sarea își pierde gustul, cu ce o veți drege? Să aveți** sare în voi înșivă și fiți† în pace unii cu alții“.	44 *Is. 66.24.	
36 *Mt. 18.2. Cap. 10.16.	36 Și, luând* un copilaș, l-a pus în mijlocul lor; și, luându-l în brațe,	10 Și, suindu-Se* de acolo, a venit în ținuturile ^q Iudeii și ⁱ de ^r cealaltă parte a Iordanului; și din nou s-au strâns mulțimi la El și, după cum obișnuia, din nou îi învăța.	47 *Mt. 5.29; 18.9.	
37 *Mt. 10.40. Lc. 9.48.	37 le-a spus: „Oricine va primi pe unul singur dintre acești copilași în Numele Meu, pe Mine Mă primește; și oricine* Mă va primi pe Mine, nu pe Mine Mă primește, ci pe Cel care M-a trimis pe Mine“.	48 unde viermele lor nu moare și focul nu se stinge. Pentru că fiecare va fi sărat cu foc și orice* jertfă va fi sărată cu sare ^p . Sarea este bună*; dar, dacă sarea își pierde gustul, cu ce o veți drege? Să aveți** sare în voi înșivă și fiți† în pace unii cu alții“.	49 *Lev. 2.13. Ezec. 43.24. 50 *Mt. 5.13. Lc. 14.34. **Ef. 4.29. Col. 4.6. †Rom. 12.18; 14.19. 2 Cor. 13.11. Ev. 12.14.	
38 *Num. 11.28. Lc. 9.49.	38 Mine“. Și Ioan* I-a răspuns, zicând: „Învățătorule, noi am văzut pe cineva ^f scoțând demoni în Numele Tău; și l-am oprit, pentru că	10 Și, suindu-Se* de acolo, a venit în ținuturile ^q Iudeii și ⁱ de ^r cealaltă parte a Iordanului; și din nou s-au strâns mulțimi la El și, după cum obișnuia, din nou îi învăța.	Căsătoria și divorțul (Mt. 19.1-12) 1 *Ioan 10.40; 11.7.	
39 *1 Cor. 12.3.	39 nu ne urma ^g “. Dar Isus le-a spus: „Nu-l opriți; pentru că* nu este nimeni care să facă o minune în Numele Meu și îndată să poată			

^a Copilul „între voi“ ^b Unele ms. omit „și post“ ^c Unele ms. „a treia zi“ ^d Unele ms. „au venit“ ^e Unele ms. ad. „voastră“ ^f Unele ms. ad. „care nu ne urmează“ ^g Unele ms. omit „pentru că nu ne urma“ ^h Sau „voastră“ ⁱ Sau „voi“ ^j Unele ms. omit ^k Unele ms. „acești micuți“ ^l Unele ms. omit „în Mine“ ^m Sau „piatră mare de moară“ *învărtită cu ajutorul unui măgar; mai mare decât piatra de moară învârtită manual.* ⁿ Unele ms. omit tot versetul ^o Unele ms. omit „în focul nestins“ ^p Unele ms. omit „și orice jertfă va fi sărată cu sare“ ^q Lit. „hotarele“ ^r Unele ms. „prin“

2 *Mt. 19.3.	2 Și, venind* la El fariseii ^a , Îl	Nimeni nu <i>este</i> bun, decât Unul	
	întrebau, ispitindu-L: „Este permis unui bărbat să-și lase soția?“	19 singur, Dumnezeu. Știi poruncile: nu* comite adulter; nu ucide ^m ; nu fura; nu mărturisi fals; nu înșela; onorează pe tatăl tău și	19 *Ex. 20. Rom. 13.9.
4 *Deut. 24.1. Mt. 5.31; 19.7.	3 Iar El, răspunzând, le-a spus: „Ce 4 v-a poruncit Moise?“ Și ei au spus: „Moise* a permis să-i scrie o carte de despărțire și s-o lase“.	20 pe mama ta“. Și el, răspunzând, I-a spus: „Învățătorule, toate acestea le-am ținut din tinerețea	
6 *Gen. 1.27; 5.2.	5 Și Isus, răspunzând, le-a spus: „Din cauza împietririi inimii voastre v-a scris el această poruncă.	21 mea“. Și Isus, uitându-Se la el, l-a iubit și i-a spus: „Un singur lucru îți lipsește: mergi, vinde ce ai și dă săracilor și vei avea comoară* în cer; și vino, urmea-	21 *Mt. 6.19; 6.20; 19.21. Lc. 12.33; 16.9.
7 *Gen. 2.24. 1 Cor. 6.16. Ef. 5.31.	6 Dar, de la începutul creației, «Dumnezeu ^b i-a* făcut bărbat și 7 femeie. De aceea* va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se	22 ză-Mă ⁿ «. Dar el, întristat de <i>acest</i> cuvânt, a plecat mâhnit, pentru că	
8 va lipi de soția sa, și cei doi vor fi un singur trup ^c »; astfel că nu mai sunt doi, ci un singur trup.	8 va lipi de soția sa, și cei doi vor fi un singur trup ^c »; astfel că nu mai sunt doi, ci un singur trup.	23 avea multe proprietăți. Și Isus, privind* în jur, le-a spus ucenicilor Săi: „Cât de greu vor intra în	23 *Mt. 19.23. Lc. 18.24.
9 Deci ce a unit ^d Dumnezeu, omul 10 să nu despartă“. Și din nou, în casă, ucenicii ^e L-au întrebat de-	9 Deci ce a unit ^d Dumnezeu, omul 10 să nu despartă“. Și din nou, în casă, ucenicii ^e L-au întrebat de-	24 au bogății!“ Și ucenicii erau uimiți de cuvintele Lui. Și Isus, răspunzând din nou, le-a spus:	24 *Iov 31.24. Ps. 52.7; 62.10. 1 Tim. 6.17.
11 *Mt. 5.32; 19.9. Lc. 16.18. Rom. 7.3. 1 Cor. 7.10; 7.11.	11 spre aceasta ^f . Și El le-a spus: „Oricine* își va lăsa soția și se va căsători cu alta, comite adulter	25 Copii, cât de greu este pentru cei* care se încred în bogății ^o să intre în Împărăția lui Dumnezeu!	
Isus și copilașii (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)	12 față de ea. Și dacă o femeie își va lăsa soțul și ^g se va căsători ^h cu altul, comite adulter“.	25 Mai ușor este să treacă ^p o cămilă prin urechea acului, decât să intre un bogat în Împărăția lui Dumne-	
14 *1 Cor. 14.20 1 Pet. 2.2.	13 Și aduceau copilași la El, ca să-i atingă. Dar ucenicii i-au mutat pe cei care îi aduceau ⁱ .	26 zeu“. Și erau foarte uimiți, zicând unii către alții: „Și cine poate fi 27 mântuit?“ Dar Isus, privind la ei, a spus: „La oameni este imposibil, dar nu la* Dumnezeu; pentru că toate sunt posibile la Dum-	27 *Ier. 32.17. Mt. 19.26. Lc. 1.37.
15 *Mt. 18.3.	14 Dar Isus, văzând <i>aceasta</i> , s-a mâhnit și le-a spus: „Lăsați copilașii să vină la Mine și ^j nu-i oprți, pentru că Împărăția lui Dum-	28 nezeu“. ^q Petru* a început să-I spună: „Iată, noi am lăsat toate 29 și Te-am urmat“. ^r Isus, răspunzând ^l , a spus: „Adevărat vă spun, nu este nimeni care a lăsat casă, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă ^s , sau copii, sau ogoare, pentru Mine și ^t pentru Evan-	28 *Mt. 19.27. Lc. 18.28.
Isus și bogatul (Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)	15 nezeu este a unora* ca ei. Adevărat vă spun: Oricine* nu va primi Împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, nicidecum nu va intra în	ghelie, care* să nu primească 30 însutit acum, în timpul acesta: case și frați și surori și mame și copii și ogoare, cu persecuții, și, în veacul	
	16 ea“. Și, luându-i în brațe, punându-Și ^k mâinile peste ei, i-a binecuvântat ^l .		30 *2 Cr. 25.9. Lc. 18.30.
	17 Și, pe când ieșea la drum, un om a alergat la El și, îngenunchind înaintea Lui, Îl întreba: „Bunule Învățător, ce să fac ca să moș-		
	18 tenesc viața eternă?“ Iar Isus i-a spus: „Pentru ce Mă numești bun?		

^a Unele ms. „farisei“ ^b Unele ms. „El“ ^c Lit. „spre o singură carne“ ^d Lit. „a înjugat împreună“ ^e Unele ms. ad. „Săi“ ^f Unele ms. „același lucru“ ^g Unele ms. „Și dacă, după ce și-a lăsat soțul“ ^h Unele ms. „va fi căsătorită“ ⁱ Unele ms. omit „pe cei care îi aduceau“ ^j Unele ms. omit ^k Unele ms. „punând“ ^l Unele ms. „îi binecuvântează“ ^m Nu comite crimă ⁿ Unele ms. ad. „luând crucea“ ^o Unele ms. omit „pentru cei care se încred în bogății“ ^p Unele ms. „să intre“ ^q Unele ms. ad. „Și“ ^r Unele ms. ad. „Dar“; alte ms. ad. „Și“ ^s Unele ms. ad. „sau soție“ ^t Unele ms. omit „pentru Mine și“

<p>31 *Mt. 19.30; 20.16. Lc. 13.30.</p>	<p>31 care vine, viață eternă. Dar mulți* <i>din cei</i> dintâi vor fi <i>cei</i> din urmă și <i>cei</i> din urmă vor fi <i>cei</i> dintâi“.</p>	<p>44 voi va fiⁱ slujitorul vostru; și oricine ar vrea să fie cel dintâi în-</p>	
<p>Al treilea anunț al morții și al învierii Sale (Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)</p>	<p>32 Și erau pe drum, suindu-se la Ierusalim, și Isus mergea înaintea lor; și se minunau și, urmându-L, se temeau. Și, luându-i* din nou la <i>Sine</i> pe cei doisprezece, a început să le spună ce urma să I</p>	<p>45 tre voi va fiⁱ robul tuturor; pentru că și Fiul* Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și** să-Și dea viața ca răscum-părare pentru mulți“.</p>	<p>45 *Ioan 13.14. Filip. 2.7. **Mt. 20.28. 1 Tim. 2.6. Tit 2.14.</p>
<p>32 *Cap. 8.31; 9.31. Lc. 9.22.</p>	<p>33 se întâmplă: „Iată, ne suim la Ierusalim, și Fiul Omului va fi predat preoților de seamă și cărturarilor și Îl vor condamna la moarte și Îl vor da în mâna nați-</p>	<p>46 Și ei ·au venit la Ierihon; și, pe când ieșea din Ierihon cu ucenicii Săi și cu o mare mulțime, fiulⁱ lui Timeu, Bartimeu, orbul, șe-</p>	<p>Vindecarea orbului Bartimeu (Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)</p>
<p>Cererea fiilor lui Zebedei (Mt. 20.20-28)</p>	<p>34 unilor și Îl vor batjocori și Îl vor biciui și Îl vor scuipa și Îl vor omorî; și după trei zile^a va învia“.</p>	<p>47 dea lângă drum cerșind^k. Și, auzind că este Isus Nazarineanul, a început să strige și să spună: „Fiu al lui David, Isuse, ai milă de</p>	
<p>41 *Mt. 20.24.</p>	<p>35 Și ·au venit la El Iacov și Ioan, fiii lui Zebedei, spunând^b: „Învățătorule, vrem să ne faci ce Îți^c</p>	<p>48 mine!“ Și mulți îl muștrău ca să tacă; dar el striga și mai tare: „Fiu al lui David, ai milă de mine!“ Și Isus, oprindu-Se, a spus ca el să fie chemat^l; și ei ·l-au chemat pe orb, spunându-i: „Îndrăznește; ri-</p>	
<p>42 *Lc. 22.25.</p>	<p>36 vom cere“.</p>	<p>50 dică-te, te cheamă“.</p>	
<p>43 *Mt. 20.26; 20.27. Cap. 9.35. Lc. 9.48.</p>	<p>37 vreți să fac pentru voi?“ Și ei I-au spus: „Dă-ne ca să ședem unul la dreapta Ta și unul la stânga Ta^d,</p>	<p>51 veniți la Isus. Și Isus, răspunzând, i-a spusⁿ: „Ce vrei să-ți fac?“ Și orbul I-a spus: „Rabuni, să vad!“</p>	
<p>41 *Mt. 20.24.</p>	<p>38 în gloria Ta^e“. Dar Isus le-a spus: „Nu știți ce cereți. Puteți să beți paharul pe care îl beau Eu sau^f să fiți botezați cu botezul cu care</p>	<p>52 Și Isus i-a spus: „Mergi! Credința* ta te-a vindecat^o“. Și îndată a văzut și L-a urmat^p pe drum.</p>	<p>52 *Mt. 9.22.</p>
<p>42 *Lc. 22.25.</p>	<p>39 sunt botezat Eu?“ Și ei I-au spus: „Putem“. Și Isus le-a spus: „Paharul pe care-l beau Eu îl veți bea^g; și cu botezul cu care sunt botezat</p>	<p>11 Și, când ·se apropiau ei de Ierusalim, de Betfaghe și Betania, spre Muntele Măslinilor, El ·i-a trimis pe doi dintre ucenicii Săi</p>	<p>Intrarea în Ierusalim (Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Ioan 12.12-19)</p>
<p>43 *Mt. 20.26; 20.27. Cap. 9.35. Lc. 9.48.</p>	<p>40 Eu veți fi botezați; dar a ședea la dreapta Mea sau^f la stânga Mea^d nu este al Meu să dau, ci se va da</p>	<p>2 și ·le-a spus: „Mergeți în satul dinaintea voastră; și îndată ce veți intra în el, veți găsi un măgăruș legat, pe care nimeni dintre oameni nu s-a așezat încă^d; dezlega-</p>	
<p>41 *Mt. 20.24.</p>	<p>41 Și cei zece, auzind*, au început să se supere pe Iacov și pe Ioan.</p>	<p>3 și-l și aduceți-l. Și, dacă vă va spune cineva: «Pentru ce faceți aceasta?», să ziceți: «Domnul are nevoie de el»; și îndată îl va</p>	
<p>42 *Lc. 22.25.</p>	<p>42 Dar Isus, chemându-i la <i>Sine</i>, ·le-a spus: „Știți* că cei care sunt considerați că stăpânesc peste națiuni domnesc peste ele; și cei mari ai lor exercită autoritate asupra lor.</p>	<p>4 trimit^d aici“. Și au mers și au găsit un măgăruș^f legat la ușă, afară, la cotitura drumului, și ·l-au</p>	
<p>43 *Mt. 20.26; 20.27. Cap. 9.35. Lc. 9.48.</p>	<p>43 Dar* între voi nu este^h așa; ci oricine ar vrea să fie mare între</p>		

^a Unele ms. „a treia zi“ ^b Unele ms. „spunându-I“ ^c Unele ms. omit „Îți“; alte ms. omit tot ce urmează după „Învățătorule, vrem“ până la „ca să ședem unul la ...“ ^d Unele ms. omit ^e Sau „ca în gloria Ta să ședem unul la dreapta Ta și unul la stânga Ta“; sau „ca să stăm în gloria Ta“ ^f Unele ms. „și“ ^g Unele ms. ad. „în adevăr“ ^h Unele ms. „să nu fie“ ⁱ Sau „să fie“ ^j Unele ms. „un fiu al“ ^k Unele ms. „un cerșetor orb ședea lângă drum“; alte ms. „ședea orb și cerșetor lângă drum“ ^l Unele ms. „Isus, oprindu-Se, a spus: «Chemăți-l!»“ ^m Unele ms. „s-a ridicat“ ⁿ Unele ms. „îi spune“ ^o Sau „te-a mântuit“ ^p Unele ms. ad. „pe Isus“ ^q Unele ms. „îl trimite“ ^r Unele ms. „măgărușul“

<p>8 *Mt. 21.8. 9 *Ps. 118.26.</p>	<p>5 dezlegat. Și unii dintre cei care stăteau acolo le-au spus: „Ce faceți de dezlegați măgărușul?” Și ei le-au spus cum le poruncise^a Isus; și i-au lăsat. Și au adus măgărușul la Isus și își aruncă^b hainele pe el; și S-a așezat pe el. Și mulți* își așterneau hainele pe drum și alții tăiau ramuri din copaci^c. Și cei care mergeau înainte și cei care urmau strigau^d: „Osana! Bindecuvântat* fie Cel care vine în</p>	<p>să-L omoare; pentru că se temeau de El, deoarece toată** mulțimea era uimită de învățătura Lui. 19 Și, când se făcea seară, El ieșea afară din cetate. 20 Și dis-de-dimineată*, pe când treceau, au văzut smochinul uscat din rădăcini. Și Petru, amintindu-și ce se întâmplase, I-a spus: „Rabi, iată, smochinul pe care l-ai blestemat s-a uscat”. Și Isus, răspunzând, I-le-a spus: „Aveți credință în</p>	<p>18 **Mt. 7.28. Cap. 1.22. Lc. 4.32. Puterea credinței (Mt. 21.20-22) 20 *Mt. 21.19.</p>
<p>10 *Ps. 148.1.</p>	<p>10 Numele Domnului! Bindecuvântată fie Împărăția care vine^e, a tatălui nostru, David! Osana* în cele^f</p>	<p>23 Dumnezeu. ^gAdevărat* vă spun că oricine va zice muntelui acestuia: «Ridică-te și aruncă-te în mare», și nu se va îndoii în inima lui, ci va crede că ceea ce spune se face, va</p>	<p>23 *Mt. 17.20; 21.21. Lc. 17.6.</p>
<p>11 *Mt. 21.12.</p>	<p>11 preainalte!“ Și^g* a intrat în Ierusalim și^h în templuⁱ; și, privind în jur la toate, ceasul fiind deja târziu^j, a plecat la Betania cu cei doisprezece.</p>	<p>24 avea orice va spune^f. De aceea vă spun: Tot* ce veți cere rugându-vă, credeți că ați primit^s, și veți avea^t. 25 Și, când stați în rugăciune, să iertați*, dacă aveți ceva împotriva</p>	<p>24 *Mt. 7.7. Lc. 11.9. Ioan 14.13; 15.7; 16.24. Iac. 1.5.6.</p>
<p>Smochinul neroditor (Mt. 21.18-19)</p>	<p>12 Și a doua zi, când ieșeau din Betania, Isus a flămânzit; și, văzând de departe^k un smochin care avea frunze, a mers să vadă dacă va găsi^l ceva în el; și, ajungând la el, n-a găsit nimic decât frunze, pentru că nu era timpul smochinelor.</p>	<p>26 voastre. Dar, dacă* voi nu iertați, nici Tatăl vostru care este în ceruri nu va ierta greșelile voastre^u. 27 Și ei au venit din nou la Ierusalim. Și, pe când mergea El prin templuⁱ, preoții de seamă și cărturarii și bătrânii au venit la El și I-au spus: „Cu ce autoritate^v faci acestea? și cine Ți-a dat autoritatea aceasta, ca să faci acestea?”</p>	<p>25 *Mt. 6.14. Col. 3.13. 26 *Mt. 18.35.</p>
<p>Curățirea templului (Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-47; Ioan 2.14-16)</p>	<p>15 Și ei au venit la Ierusalim; și El^m, intrând în templuⁱ, a început să-i scoată afară pe cei care vindeau și cumpărau în templuⁱ; și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor care vindeau porumbei; și nu permitea nimănui să poarte vreun vasⁿ</p>	<p>28 rarii și bătrânii au venit la El și I-au spus: „Cu ce autoritate^v faci acestea? și cine Ți-a dat autoritatea aceasta, ca să faci acestea?” 29 Și Isus, răspunzând^h, le-a spus: „Vă voi întreba și Eu un singur lucru și răspundeți-Mi și vă voi spune cu ce autoritate fac acestea:</p>	<p>Autoritatea lui Isus (Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)</p>
<p>17 *Is. 56.7. **Ier. 7.11.</p>	<p>17 prin templuⁱ. Și îi învăța, spunându-le^o: „Nu este scris: «Casa* Mea va fi numită casă de rugăciune pentru toate națiunile»? Dar voi** ați făcut din ea «peșteră de</p>	<p>30 „Botezul lui Ioan era din cer, sau de la oameni? Răspundeți-Mi!“ Și se gândeau în ei înșiși, spunând: „Dacă vom zice: «Din cer», va spune: «Atunci^h de ce nu l-ați cre-</p>	<p>28 *Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8.</p>
<p>18 *Mt. 21.45; 21.46. Lc. 19.47.</p>	<p>18 tâl-hari»^c. Și preoții de seamă și cărturarii^p au* auzit și căutau cum</p>	<p>32 zut?» Iar dacă vom zice: «De la oameni»^c— se temeau de popor;</p>	<p>30 *Mt. 21.45; 21.46. Lc. 19.47.</p>

^a Unele ms. „le spusese“ ^b Unele ms. „își aruncă“ ^c Unele ms. „și alții așterneau ramuri, tăindu-le de pe câmpuri“; *alte ms. ad.* „și le așterneau pe drum“ ^d Unele ms. *ad.* „spunând“ ^e Unele ms. *ad.* „în Numele Domnului“ ^f Cerurile ^g Unele ms. *ad.* „Isus“ ^h Unele ms. *omit* ⁱ Gr. „hieronic“, ansamblul curților și al clădirilor templului ^j Sau „fiind deja pe inserat“ ^k Unele ms. „văzând departe“ ^l Lit. „dacă poate va găsi“ ^m Unele ms. „Isus“ ⁿ Sau „pachet“, „unealtă“ ^o Unele ms. „și le spunea“ ^p Unele ms. „Și cărturarii și preoții de seamă“ ^q Unele ms. *ad.* „Pentru că“ ^r Sau „va cere“ ^s Unele ms. „că veți primi“ ^t Lit. „se va face pentru voi“ ^u Unele ms. *omit v. 26* ^v Sau „putere“

32 *Mt. 3.5;
14.5.
Cap. 6.20.

Parabola viticulturilor
(Mt. 21.33-46;
Lc. 20.9-19)

10 *Ps. 118.22.

12 *Mt. 21.45;
21.46.
Cap. 11.18.
Ioan 7.25;
7.30,44.

Tributul Cezarului
(Mt. 22.15-22;
Lc. 20.20-26)

33 pentru că toți* considerau că Ioan era, în adevăr, profet. Și ei, răspunzând, ·I-au spus lui Isus: „Nu știm“. Și Isus, răspunzând^a, ·le-a spus: „Nici Eu nu vă spun cu ce autoritate fac acestea“.

12 Și a început să le vorbească în parabole: „Un om a plantat o vie și a împrejmuit-o cu gard și a săpat o groapă pentru teasc și a zidit un turn și a arendat-o unor viticultori și a plecat din țară.
2 Și, la timpul potrivit, a trimis la viticultori un rob, ca să primească de la viticultori din roadele viei.
3 Dar ei l-au luat și l-au bătut și l-au trimis înapoi fără nimic. Și a trimis din nou la ei un alt rob; și pe acela^b l-au rănit la cap și l-au trimis înapoi cu insulte^c. Și a trimis din nou^d un altul; și pe acela l-au omorât; și pe mulți alții, pe unii bătându-i, iar pe alții omorându-i. Mai având^e un singur fiu preaiubit^f, l-a trimis și pe el^g la ei, la urmă, spunând: «Îl vor respecta pe fiul meu». Dar viticultorii aceia au zis între ei: «Acesta este moștenitorul; veniți, să-l omorâm, și moștenirea va fi a noastră!» Și l-au luat și l-au omorât și l-au scos afară din vie. Ce va face deci^a stăpânul viei? Va veni și-i va omorî pe viticultori și via o va da altora. N-ați citit nici Scriptura aceasta: «Piatra* pe care au lepădat-o ziditorii, aceasta a ajuns^h cap de unghi. Aceasta a fost de la Domnul și este minunat în ochii noștri?»ⁱ Și* căutau să-L prindă și s-au temut de mulțime; pentru că au înțeles că despre ei¹ spusese parabola; și L-au lăsat și au plecat.

13 Și ·au trimis la El pe unii dintre farisei și dintre irodiani, ca să-L prindă cu vorba. Și ei, venind, ·I-au spus: „Învățătorule,

știm că ești adevărat și că nu-Ți pasă de nimeni, pentru că nu privești la înfățișarea oamenilor, ci îi înveți cu adevărat calea lui Dumnezeu. Se cuvine să dăm tribut Cezarului, sau nu? Să dăm, sau să nu dăm?“ Dar El, cunoscându-le fățarnicia, le-a spus: „Pentru ce Mă ispitiți? Aduce-ți-Mi un dinar, ca să-l văd“. Și l-au adus. Și El ·le-a spus: „Ale cui sunt chipul acesta și inscripția?“ Și ei l-au spus: „Ale Cezarului“. Și Isus, răspunzând^a, le-a spus¹: „Dați Cezarului cele ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu!“ Și se minunau de El.

18 Și ·au venit la El niște saducheii, care zic că nu este înviere; și-L întrebau, spunând: „Învățătorule, Moise* ne-a scris că, dacă va muri fratele cuiva și va lăsa o soție în urmă și nu va lăsa copii, fratele său s-o ia pe soția lui și să-i ridice urmaș^k fratelui său.
20 Erau^l șapte frați; și cel dintâi a luat o soție și, murind, n-a lăsat urmaș; și al doilea a luat-o și a murit și nici el n-a lăsat^m urmaș; și al treilea la fel. Și cei șapteⁿ n-au lăsat urmaș. La urma tuturor a murit și femeia. La înviere¹, când vor învia^o, căruia dintre ei îi va fi soție? pentru că cei șapte au avut-o de soție“. Și Isus, răspunzând^a, le-a spus: „Nu pentru aceasta vă rătăciți voi, necunoscând nici Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu? Pentru că, atunci când vor învia dintre morți, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt* ca îngerii^p în ceruri. Iar despre cei morți, că înviază, n-ați citit în cartea lui Moise, la *textul despre rug*^q, cum i-a vorbit Dumnezeu, spunând: «Eu* sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și

Întrebarea saducheilor despre înviere
(Mt. 22.23-33;
Lc. 20.27-40)

18 *Fap. 23.8.
19 *Deut. 25.5.

25 *1 Cor. 15.42;
15.49,52.

26 *Ex. 3.6.

^a Unele ms. omit ^b Unele ms. „în acela au aruncat pietre și“ ^c Unele ms. „și l-au insultat“; alte ms. „l-au trimis înapoi, insultându-l“ ^d Unele ms. omit „din nou“ ^e Unele ms. „avea“; alte ms. ad. „deci“ ^f Unele ms. „preaiubitul său“ ^g Unele ms. omit „și pe el“ ^h Sau „a fost făcută“ ⁱ Sau „împotriva lor“ ^j Unele ms. „a spus“ ^k Lit. „sămânță“ (și în v.20-22) ^l Unele ms. ad. „deci“ ^m Unele ms. „nelăsând“ ⁿ Unele ms. ad. „au luat-o și“ ^o Unele ms. omit „când vor învia“ ^p Unele ms. ad. „care sunt“ ^q Arbust spinos

<p>Porunca cea mare (Mt. 22.34-40; Lc. 10.25-28)</p>	<p>27 Dumnezeu lui Iacov»? El^a nu este Dumnezeu al celor morți, ci al celor vii^b. Voi deci^c vă rătăciți mult“.</p>	<p>este El fiu al lui?“ Și marea mulțime Îl asculta cu bucurie.</p>	<p>Mustrea cărturarilor (Mt. 23.5-7,14; Lc. 20.45-47)</p>
<p>29 *Deut. 6.4.</p>	<p>28 Și, apropiindu-se unul dintre cărturarii care îi auzise discutând împreună, văzând^d că le-a răspuns bine, L-a întrebat: „Care este cea dintâi poruncă dintre toate?“</p>	<p>38 Și în* învățătura Sa le spunea: „Feriți-vă** de cărturarii cărora le place să umble în haine lungi, căro- 39 ra le plac și salaturile în piețe și scaunele de seamă în sinagogi și 40 locurile de seamă la mese, care devorează casele văduvelor și de ochii lumii se roagă îndelung. Aceștia vor primi mai aspră sentință“.</p>	<p>38 *Cap. 4.2. **Lc.11.43.</p>
<p>31 *Lev. 19.18. Mt. 22.39. Rom. 13.9. Gal. 5.14. Iac. 2.8.</p>	<p>29 Și Isus i-a răspuns: „Cea dintâi poruncă dintre toate^e este: «Ascultă*, Israele! Domnul Dumnezeu nostru este un singur Domn», 30 și: «Să-L iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și cu^f tot cugetul tău și din toată puterea ta». Aceasta 31 este cea dintâi poruncă^g. Și o a doua, asemenea ei^h, este aceasta: «Să-l* iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși». Nu este altă poruncă mai mare decât acestea“.</p>	<p>41 Și Isus, stând jos în fața vistieriei, privea cum mulțimea arunca bani în* vistierie; și mulți bo- 42 gați aruncau mult. Și o văduvă săracă a venit și a aruncat doi 43 bănuțiⁱ, care fac un ban^o. Și, chemând la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis^p: „Adevărat vă spun, această* văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți cei care au arun- 44 cat în vistierie. Pentru că toți au aruncat din prisosul lor, dar ea, din sărăcia ei, a aruncat tot* ce avea, tot ce-i rămăsese ca să trăiască“.</p>	<p>Văduva săracă (Lc. 21.1-4)</p>
<p>32 *Deut. 4.39. Is. 45.6,14; 46.9.</p>	<p>32 Și cărturarul I-a spus: „Bine, Învățătorule, ai vorbit potrivit adevărului, pentru că* El^a este Unul singur și nu este altul afară 33 de El. Și a-L iubi din toată inima și cu^f toată priceperea și din tot sufletulⁱ și cu^f toată puterea, și a-l iubi pe aproape ca pe sine este* mai mult decât toate arderile-de- 34 tot și jertfele“. Și Isus, văzând că a răspuns cu pricepere, i-a spus: „Tu nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu“. Și* nimeni nu mai îndrăznește să-L întrebe.</p>	<p>13 Și, pe când ieșea din templu^j, unul din ucenicii Săi I-a spus: „Învățătorule, privește ce pietre 2 și ce clădiri!“ Și Isus, răspunzând^c, i-a spus: „Vezi aceste clădiri mari? Nu* va fi lăsată piatră pe piatră care nu va fi dărâmată“.</p>	<p>41 *2 Împ. 12.9</p>
<p>33 *1 Sam.15.22 Osea 6.6. Mica 6.6,7,8.</p>	<p>35 Și Isus, răspunzând, spunea, învățându-i în templu^l: „Cum spun cărturarii că Hristosul este fiu al 36 lui David? Pentru că^k David însuși a spus prin* Duhul Sfânt: «Domnul** a zis Domnului meu: Șezi la dreapta Mea până voi pune pe vrăjmașii Tăi ca așternut al 37 picioarelor Tale^l». David însuși deci^m Îl numește Domn; și cum</p>	<p>3 Și, pe când ședea El pe Muntele Măslinilor, în fața templului^j, Petru și Iacov și Ioan și Andrei 4 L-au întrebat deoparte: „Spune-ne* când vor fi acestea și care este semnul când se vor împlini 5 toate acestea“. Și Isus, răspunzându-le^c, a început să spună: „Vedeți* să nu vă amăgească cineva. 6 Pentru că^k vor veni mulți în Numele Meu, spunând: «Eu sunt»; și 7 vor amăgi pe mulți. Iar când veți</p>	<p>43 *2 Cor. 8.12.</p>
<p>34 *Mt. 22.46.</p>	<p>37 piciorului Tale^l». David însuși deci^m Îl numește Domn; și cum</p>	<p>este El fiu al lui?“ Și marea mulțime Îl asculta cu bucurie.</p>	<p>44 *Deut. 24.6. 1 Ioan 3.17.</p>
<p>Al cui fiu este Hristosul (Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)</p>	<p>35 Și Isus, răspunzând, spunea, învățându-i în templu^l: „Cum spun cărturarii că Hristosul este fiu al 36 lui David? Pentru că^k David însuși a spus prin* Duhul Sfânt: «Domnul** a zis Domnului meu: Șezi la dreapta Mea până voi pune pe vrăjmașii Tăi ca așternut al 37 piciorului Tale^l». David însuși deci^m Îl numește Domn; și cum</p>	<p>este El fiu al lui?“ Și marea mulțime Îl asculta cu bucurie.</p>	<p>Dărâmarea templului și începutul durerilor (Mt. 24.1-51; Lc. 21.5-36)</p>
<p>36 *2 Sam. 23.2. **Ps. 110.1.</p>	<p>este El fiu al lui?“ Și marea mulțime Îl asculta cu bucurie.</p>	<p>este El fiu al lui?“ Și marea mulțime Îl asculta cu bucurie.</p>	<p>2 *Lc. 19.44.</p>
<p>^a Unele ms. „Dumnezeu“ ^b Unele ms. „El nu este Dumnezeu al celor morți, ci Dumnezeu al celor vii“ ^c Unele ms. omit ^d Sau „știind“ ^e Unele ms. „Cea dintâi dintre toate poruncile“; alte ms. „Cea dintâi este“; alte ms. „Cea dintâi dintre toate“ ^f Lit. „din“ ^g Unele ms. omit „Aceasta este cea dintâi poruncă“ ^h Unele ms. omit „asemenea ei“ ⁱ Unele ms. omit „și din tot sufletul“ ^j Gr. „hieron“ ^k Unele ms. omit „Pentru că“ ^l Unele ms. „pe vrăjmașii Tăi sub picioarele Tale“ ^m Unele ms. omit „deci“; alte ms. „Dacă deci David“ ⁿ Gr. „lepton“, cea mai mică monedă evreiască (de aramă) ^o Gr. „kodrantes“, un sfert dintr-un „asarion“ ^p Unele ms. „le zice“</p>			

<p>8 *Mt. 24.8.</p>	<p>auzi de războaie și de zvonuri de războaie, să nu vă tulburați; pentru că^a trebuie să fie <i>toate acestea</i>, dar nu <i>va fi</i> încă sfârșitul. Pentru că se va ridica națiune contra națiune și împărăție contra împărăție; și^b vor fi cutremure în diferite locuri, și vor fi foamete și tulburări^c. Acestea* <i>vor fi</i> începuturi ale durerilor. Dar voi luați seama* la voi înșivă, pentru că^a vă vor da <i>pe mâna</i> sinedriilor și sinagogilor; veți fi bătuiți și veți fi aduși înaintea guvernatorilor și a împăraților pentru Mine, ca mărturie pentru ei. Și Evanghelia trebuie să fie vestită întâi* tuturor națiunilor. Dar, când* vă vor duce ca să vă dea <i>în mâinile lor</i>, nu vă îngrijorați dinainte cu privire la ce veți spune^d; ci orice vi se va da în ceasul acela, aceea vorbiți; pentru că nu voi sunteți cei care vorbiți,</p>	<p>20 niciodată nu va mai fi. Și, dacă n-ar fi scurtat Domnul zilele acelea^b, n-ar fi fost mântuită nici o făptură^j; dar, datorită celor aleși, pe care i-a ales El, a scurtat zilele</p>	<p>21 *Mt. 24.23. Lc. 17.23; 21.8.</p>
<p>9 *Mt. 10.17; 10.18; 24.9. Apoc. 2.10.</p>	<p>9 turi ale durerilor. Dar voi luați seama* la voi înșivă, pentru că^a vă vor da <i>pe mâna</i> sinedriilor și sinagogilor; veți fi bătuiți și veți fi aduși înaintea guvernatorilor și a împăraților pentru Mine, ca mărturie pentru ei. Și Evanghelia trebuie să fie vestită întâi* tuturor națiunilor. Dar, când* vă vor duce ca să vă dea <i>în mâinile lor</i>, nu vă îngrijorați dinainte cu privire la ce veți spune^d; ci orice vi se va da în ceasul acela, aceea vorbiți; pentru că nu voi sunteți cei care vorbiți,</p>	<p>21 acelea^b. Și atunci*, dacă cineva vă va spune: «Iată, aici <i>este</i> Hristosul!», sauⁱ: «Iată acolo!», să nu credeți. Pentru că se vor ridica falși Hristoși și falși profeți și vor face^k semne și minuni, ca să amăgească, dacă este posibil, chiar^b pe cei aleși. Dar voi luați seama*! Iată^b, v-am spus toate dinainte.</p>	<p>23 *2 Pet. 3.17.</p>
<p>10 *Mt. 24.14.</p>	<p>10 mărturie pentru ei. Și Evanghelia trebuie să fie vestită întâi* tuturor națiunilor. Dar, când* vă vor duce ca să vă dea <i>în mâinile lor</i>, nu vă îngrijorați dinainte cu privire la ce veți spune^d; ci orice vi se va da în ceasul acela, aceea vorbiți; pentru că nu voi sunteți cei care vorbiți,</p>	<p>24 Iar în* zilele acelea, după^l necazul acela, soarele se va întunece, și luna nu-și va da lumina și stelele vor cădea din cer și puterile care sunt în ceruri vor fi clătinate. Și atunci* Îl vor vedea pe Fiul Omului venind în nori cu mare putere și glorie. Și atunci îi va trimite pe îngerii Săi^b și îi va strânge pe aleșii Săi^b din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului. Dar de* la smochin învățați parabola: când ramura lui este deja fragedă și dă frunze, cunoașteți că vara este aproape; așa și voi, când veți vedea întâmplându-se acestea, să știți că este^m aproape, la uși. Adevărat vă spun că nicidecum nu va trece această generație, până nu vor avea loc toate acestea. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele* Mele nicidecum nu vor trece.</p>	<p>Venirea Fiului Omului</p>
<p>11 *Mt. 10.19. Lc. 12.11; 21.14. **Fap. 2.4; 4.8,31.</p>	<p>11 națiunilor. Dar, când* vă vor duce ca să vă dea <i>în mâinile lor</i>, nu vă îngrijorați dinainte cu privire la ce veți spune^d; ci orice vi se va da în ceasul acela, aceea vorbiți; pentru că nu voi sunteți cei care vorbiți,</p>	<p>25 ca, și luna nu-și va da lumina și stelele vor cădea din cer și puterile care sunt în ceruri vor fi clătinate. Și atunci* Îl vor vedea pe Fiul Omului venind în nori cu mare putere și glorie. Și atunci îi va trimite pe îngerii Săi^b și îi va strânge pe aleșii Săi^b din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului. Dar de* la smochin învățați parabola: când ramura lui este deja fragedă și dă frunze, cunoașteți că vara este aproape; așa și voi, când veți vedea întâmplându-se acestea, să știți că este^m aproape, la uși. Adevărat vă spun că nicidecum nu va trece această generație, până nu vor avea loc toate acestea. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele* Mele nicidecum nu vor trece.</p>	<p>24 *Dan. 7.10. Tef. 1.15. Mt. 24.29. Lc. 21.25. 26 *Dan. 7.13; 7.14. Mt. 16.27; 24.30. Cap. 14.62. Fap. 1.11. 1 Tes. 4.16. 2 Tes. 1.7,10 Apoc. 1.7. 28 *Mt. 24.32. Lc. 21.29.</p>
<p>12 *Mica 7.6. Mt. 10.21; 24.10. Lc. 21.16.</p>	<p>12 ci** Duhul Sfânt. Și frate va* da la moarte pe frate și tatăl pe copil; și copiii se vor ridica împotriva părinților și vor face să fie omorâți^e; și veți* fi urâți de toți pentru Numele Meu; dar cine** va răbda până la sfârșit, acela va fi mântuit.</p>	<p>27 re putere și glorie. Și atunci îi va trimite pe îngerii Săi^b și îi va strânge pe aleșii Săi^b din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului. Dar de* la smochin învățați parabola: când ramura lui este deja fragedă și dă frunze, cunoașteți că vara este aproape; așa și voi, când veți vedea întâmplându-se acestea, să știți că este^m aproape, la uși. Adevărat vă spun că nicidecum nu va trece această generație, până nu vor avea loc toate acestea. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele* Mele nicidecum nu vor trece.</p>	<p>31 *Is. 40.8.</p>
<p>13 *Mt. 24.9. Lc. 21.17. **Dan. 12.12. Mt. 10.22; 24.13. Urâciunea pustirii</p>	<p>13 râți^e; și veți* fi urâți de toți pentru Numele Meu; dar cine** va răbda până la sfârșit, acela va fi mântuit.</p>	<p>28 până la marginea cerului. Dar de* la smochin învățați parabola: când ramura lui este deja fragedă și dă frunze, cunoașteți că vara este aproape; așa și voi, când veți vedea întâmplându-se acestea, să știți că este^m aproape, la uși. Adevărat vă spun că nicidecum nu va trece această generație, până nu vor avea loc toate acestea. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele* Mele nicidecum nu vor trece.</p>	<p>Îndemn la veghere</p>
<p>14 *Mt. 24.15. **Dan. 9.27. †Lc. 21.21.</p>	<p>14 Dar, când* veți vedea urâciunea pustirii^f stând** unde nu trebuie (cine citește să înțeleagă), atunci cei† din Iudeea să fugă în munți; și cine este pe acoperișul casei să nu coboare în casă^g, nici să nu intre ca să ia ceva din casa lui; și cine este la câmp să nu se întoarcă înapoi ca să-și ia haina.</p>	<p>29 aproape; așa și voi, când veți vedea întâmplându-se acestea, să știți că este^m aproape, la uși. Adevărat vă spun că nicidecum nu va trece această generație, până nu vor avea loc toate acestea. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele* Mele nicidecum nu vor trece.</p>	<p>33 *Mt. 24.42; 25.13. Lc. 12.40; 21.34. Rom. 13.11. 1 Tes. 5.6. 34 *Mt. 24.45; 25.14.</p>
<p>17 *Lc. 21.23; 23.29.</p>	<p>17 Dar vai* de cele însărcinate și de cele care alăptează în acele zile! Și rugați-vă ca^h să nu fie iarna; pentru că* în zilele acelea va fi necaz așa cum n-a mai fost de la începutul creației pe care a creat-o Dumnezeu, până acum, și</p>	<p>30 știți că este^m aproape, la uși. Adevărat vă spun că nicidecum nu va trece această generație, până nu vor avea loc toate acestea. Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele* Mele nicidecum nu vor trece.</p>	<p>31 *Is. 40.8.</p>
<p>19 *Dan. 9.26; 12.1. Ioel 2.2. Mt. 24.21.</p>	<p>19 pentru că* în zilele acelea va fi necaz așa cum n-a mai fost de la începutul creației pe care a creat-o Dumnezeu, până acum, și</p>	<p>32 Dar, despre ziua aceea sauⁿ despre ceasul acela^o, nimeni nu știe: nici îngerii care sunt^p în cer, nici Fiul, ci numai Tatăl. Luați seama*, vegheați și rugați-vă^q; pentru că nu știți când este timpul: <i>este*</i> ca un om care pleacă din țară, își lasă casa și dă robilor săi autoritate și^b fiecăruia lucrarea</p>	<p>31 *Is. 40.8.</p>

^a Unele ms. omit „pentru că“ ^b Unele ms. omit ^c Unele ms. omit „în diferite locuri, și vor fi foamete și tulburări“; alte ms. omit numai „și tulburări“ ^d Unele ms. ad. „nici nu vă pregătiți vorbirea“ ^e Prin instanțe juridice ^f În sensul: care pustiește; unele ms. ad. „despre care s-a spus prin profetul Daniel“ ^g Unele ms. omit „în casă“ ^h Unele ms. ad. „fuga voastră“ ⁱ Unele ms. „și“; alte ms. omit ^j Lit. „carne“ ^k Lit. „vor da“ ^l Sau „cu“ ^m Sau „El este“ ⁿ Unele ms. „și“ ^o Unele ms. „sau ceasul“ ^p Unele ms. omit „care sunt“ ^q Unele ms. omit „și rugați-vă“

<p>35 *Mt. 24.42; 24.44.</p>	<p>lui; și i-a poruncit portarului să vegheze. Vegheați* deci, pentru că nu știți când vine stăpânul casei: seara, sau la miezul nopții, sau la cântatul cocoșului, sau dimineața; ca nu cumva, venind pe neașteptate, să vă găsească dormind. Iar ce vă spun vouă, spun tuturor: vegheați!“</p>	<p>el căuta cum să-L dea în mâinile lor la timp potrivit.</p>	<p>Sărbătorirea Paștelui (Mt. 26.17-24; Lc. 22.7-13; 22. 21-23; Ioan 13.21-30)</p>
<p>Sfat împotriva lui Isus (Mt. 26.3-5; Lc. 22.1,2; Ioan 11.45-53)</p>	<p>14 Iar după două* zile erau Paștele și Azimele; și preoții de seamă și cărturarii căutau cum să-L prindă prin viclenie și să-L omoare; pentru că^a spuneau: „Nu în sărbătoare, ca nu cumva să fie tulburare în popor“.</p>	<p>12 Și, în cea dintâi zi a Azimelor, când jertfeau paștele, ucenicii Săi ·I-au spus: „Unde vrei să mergem și să pregătim, ca să mânânci paștele?“ Și ·i-a trimis pe doi dintre ucenicii Săi și ·le-a spus: „Mergeți în cetate; și vă va întâmpina un om ducând un urcior cu apă; urmați-l.</p>	<p>Descoperirea trădătorului (Mt. 26.20-25; Lc. 22.21-23; Ioan 13.21-30)</p>
<p>Ungerea lui Isus la Betania (Mt. 26.6-13; Ioan 12.1-8)</p>	<p>3 Și*, când era în Betania, în casa lui Simon Leprosul, pe când stătea la masă, a venit o femeie având un vas de alabastru cu mir de nard curat, foarte scump; și^b, spărgând vasul de alabastru, a turnat <i>mirul</i> pe capul Lui. Și erau unii supărați în ei înșiși și spuneau^c: „Pentru ce s-a făcut această risipă de mir? Pentru că mirul acesta^d se putea vinde cu mai mult de trei sute de dinari și să se dea săracilor“; și vorbeau cu multă mânie împotriva ei. Dar Isus a spus: „Lăsați-o; de ce îi faceți supărare? Ea a făcut o lucrare bună față de Mine. Pentru că pe* săraci întotdeauna îi aveți cu voi și, oricând vreți, le puteți face bine, dar pe Mine nu Mă aveți întotdeauna. Ea a făcut ce a putut: Mi-a uns trupul mai înainte pentru înmormântare. Și^b adevărat vă spun: oriunde va fi predicată Evanghelia aceasta^b, în toată lumea, se va vorbi și despre ce a făcut <i>femeia</i> aceasta, spre amintirea ei“.</p>	<p>14 Și unde va intra el, spuneți stăpânului casei: «Învățătorul zice: Unde este camera Mea^b de oaspeți, în care să mânânc paștele cu ucenicii Mei?» Și el vă va arăta o cameră mare de sus, așternută gata; ^eacolo pregătiți pentru noi“. Și ucenicii Săi^b au plecat și au ajuns în cetate și au găsit după cum le spusese El; și au pregătit paștele.</p>	<p>Instituirea Cinei Domnului (Mt. 26.26-30; Lc. 22.15-20; 1 Cor. 11.23-25)</p>
<p>7 *Deut. 15.11.</p>	<p>7 față de Mine. Pentru că pe* săraci întotdeauna îi aveți cu voi și, oricând vreți, le puteți face bine, dar pe Mine nu Mă aveți întotdeauna. Ea a făcut ce a putut: Mi-a uns trupul mai înainte pentru înmormântare. Și^b adevărat vă spun: oriunde va fi predicată Evanghelia aceasta^b, în toată lumea, se va vorbi și despre ce a făcut <i>femeia</i> aceasta, spre amintirea ei“.</p>	<p>17 Și, când s-a făcut seară, ·a venit cu cei doisprezece. Și, pe când stăteau ei la masă și mâncau, Isus a spus: „Adevărat vă spun că unul dintre voi Mă va preda, cel care ^emânâncă împreună cu Mine“. Și au început să se întristeze și să-I spună unul câte unul: „Nu cumva <i>sunt</i> eu?^f“ Dar El a răspuns și^g le-a zis: „Este unul din cei doisprezece, cel care^h înmoaie cu Mine în farfurie.</p>	<p>21 *Mt. 26.24. Lc. 22.22.</p>
<p>Trădarea lui Iuda (Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)</p>	<p>10 Și Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, a mers la preoții de seamă, ca să-L dea în mâinile lor. Și ei, când au auzit, s-au bucurat și au promis să-i dea bani; și</p>	<p>18 nit cu cei doisprezece. Și, pe când stăteau ei la masă și mâncau, Isus a spus: „Adevărat vă spun că unul dintre voi Mă va preda, cel care ^emânâncă împreună cu Mine“. Și au început să se întristeze și să-I spună unul câte unul: „Nu cumva <i>sunt</i> eu?^f“ Dar El a răspuns și^g le-a zis: „Este unul din cei doisprezece, cel care^h înmoaie cu Mine în farfurie.</p> <p>21 Fiul* Omului Se duce, în adevăr, după cum este scris despre El, dar vai de omul acela prin care este vândut Fiul Omului! Bine era^b pentru omul acela dacă nu s-ar fi născut“.</p> <p>22 Și, pe când* mâncau ei, Isusⁱ, luând pâine, binecuvântând, a frânt-o și le-a dat-o și a spus: „Luați,^j acesta este trupul Meu“.</p> <p>23 Și, luând paharul^k, mulțumind, le-a dat; și au băut toți din el. Și le-a spus: „Acesta este sângele Meu, al noului legământ^l, cel care se varsă pentru mulți. Adevărat vă spun că nicidecum nu voi mai bea din rodul viței, până în ziua aceea</p>	<p>22 *Lc. 22.19. 1 Cor. 11.23.</p>

^a Unele ms. „și“ sau „dar“ ^b Unele ms. omit ^c Unele ms. omit „și spuneau“ ^d Unele ms. omit „mirul“; alte ms. omit „acesta“ ^e Unele ms. ad. „și“ ^f Unele ms. ad. „și altul: «Nu cumva sunt eu?»“ ^g Unele ms. omit „a răspuns și“ ^h Sau „unul care“ ⁱ Unele ms. „El“ ^j Unele ms. ad. „mâncați“ ^k Unele ms. „un pahar“ ^l Unele ms. „al legământului“

26 *Mt. 26.30.	când îl voi bea nou ^a în Împărăția lui Dumnezeu ^c . Și, după ce* au cântat o cântare de laudă ^b , au ieșit spre Muntele Măslinilor.	îngreuiți; și nu știau ce să-I răspundă. Și ·a venit a treia oară și ·le-a zis: „Dormiți de acum și odihniți-vă. Destul; a* venit ceasul; iată, Fiul Omului este dat în	41 *Ioan 13.1.
Înștiințarea ucenicilor (Mt. 26.31-35; Lc. 22.31-34; Ioan 13.36-38)	27 Și Isus ·le-a spus: „Toți vă veți poticni ^c , pentru că este scris: «Voi* bate păstorul, și oile se vor risipi». Dar, după* învierea	42 mâinile păcătoșilor. Ridicați-vă*, să mergem; iată, s-a apropiat cel care Mă vinde ^c .”	42 *Mt. 26.46. Ioan 18.1,2.
27 *Zah. 13.7. 28 *Cap. 16.7.	28 Mea, voi merge înaintea voastră în Galileea ^c . Iar Petru I-a spus: „Chiar dacă toți se vor poticni, 30 totuși eu nu ^c . Și Isus ·i-a zis: „Adevărat îți spun că tu ^d , astăzi, în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta de două ori cocoșul ^e , Mă 31 vei tăgădui de trei ori ^c . Dar el ^f spunea cu mai multă tărie: „Chiar dacă ar trebui să mor cu Tine, nicidecum nu Te voi tăgădui ^c . Și toți spuneau la fel.	43 Și îndată, pe când vorbea El încă, vine Iuda ¹ , unul din cei doisprezece, și cu el o mare ^d mulțime cu săbii și cu ciomege, de la preoții de seamă și de la cărturari 44 și de la bătrâni. Iar cel care L-a vândut le dăduse un semn, spunând: „Pe care-L voi săruta, Acela este; apucați-L și duceți-L 45 sub pază ^c . Și, venind, apropiindu-se îndată de El, ·a spus: „Ra- 46 bi! ^k ”; și L-a sărutat mult ^l . Și au pus mâinile pe El și L-au apucat.	Arestarea lui Isus (Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Ioan 18.3-11)
Isus în Ghetsimani (Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)	32 Și* ei ·au venit într-un loc al cărui nume este Ghetsimani; și ·le-a spus ucenicilor Săi: „Sedeți aici, 33 până Mă voi ruga ^c . Și ·i-a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan. Și a început să Se întristeze 34 și să Se tulbure adânc ^g . Și ·le-a spus: „Sufletul* Meu este foarte întristat, până la moarte; rămâneți 35 aici și vegheați ^c . Și, mergând puțin mai înainte, a căzut la pământ; și Se ruga ca, dacă este posibil, să treacă de la El ceasul acela.	47 Iar unul din cei care stăteau pe lângă El, scoțându-și sabia, l-a lovit pe robul marelui preot și 48 i-a tăiat urechea. Și Isus*, răspunzând, le-a spus: „Ați ieșit ca împotriva unui tâlhar, cu săbii și 49 cu ciomege, ca să Mă prindeți? În fiecare zi eram cu voi în templu ^m , învățându-vă, și nu M-ați prins. Dar aceasta este ca să* se împli- 50 nească Scripturile ^c . Și* toți L-au 51 părăsit și au fugit. Și un tânăr Îl urma, cu o învelitoare de in aruncată pe trupul gol; și ei ⁿ ·l-au 52 apucat; dar el, lăsând învelitoarea de in în urmă, a fugit ^o gol.	48 *Mt. 26.55. Lc. 22.52.
32 *Ioan 18.1.	36 Și spunea: „Ava*, Tată, la Tine toate** sunt posibile; depărtează paharul acesta de la Mine; dar [†] nu ce vreau Eu, ci ceea ce vrei Tu 37 fîe ^c . Și ·a venit și ·i-a găsit dormind și ·i-a spus lui Petru: „Simone, dormi? N-ai fost în stare un 38 singur ceas să veghezi? Vegheați și rugați-vă, ca să nu intrați în ispită. Duhul*, în adevăr, este plin de râvnă ^h , dar carnea, fără putere ^c . Și, mergând din nou, S-a 39 rugat, spunând același cuvânt. Și, întorcându-Se, i-a găsit din nou dormind, pentru că ochii le erau	53 Și L-au dus pe Isus la marele preot; și ·s-au adunat la el toți preoții de seamă și bătrânii și cărturarii. Și Petru, de departe, L-a urmat până înăuntru, în curtea marelui preot; și ședea cu slujitorii și se încălzea la foc ^p . Și preoții* de seamă și tot sinedriul căutau mărturie împotriva lui Isus, ca 56 să-L omoare, și nu găseau. Pentru că mulți mărturiseau fals împo-	49 *Ps. 22.6. Is. 53.7. Lc. 22.37; 24.44.
36 *Rom. 8.15. Gal. 4.6. **Ev. 5.7. †Ioan 5.30; 6.38.	38 singur ceas să veghezi? Vegheați și rugați-vă, ca să nu intrați în ispită. Duhul*, în adevăr, este plin de râvnă ^h , dar carnea, fără putere ^c . Și, mergând din nou, S-a 39 rugat, spunând același cuvânt. Și, întorcându-Se, i-a găsit din nou dormind, pentru că ochii le erau	53 Și L-au dus pe Isus la marele preot; și ·s-au adunat la el toți preoții de seamă și bătrânii și cărturarii. Și Petru, de departe, L-a urmat până înăuntru, în curtea marelui preot; și ședea cu slujitorii și se încălzea la foc ^p . Și preoții* de seamă și tot sinedriul căutau mărturie împotriva lui Isus, ca 56 să-L omoare, și nu găseau. Pentru că mulți mărturiseau fals împo-	50 *Ps. 88.8. Vers. 27.
38 *Rom. 7.23. Gal. 5.17.	38 singur ceas să veghezi? Vegheați și rugați-vă, ca să nu intrați în ispită. Duhul*, în adevăr, este plin de râvnă ^h , dar carnea, fără putere ^c . Și, mergând din nou, S-a 39 rugat, spunând același cuvânt. Și, întorcându-Se, i-a găsit din nou dormind, pentru că ochii le erau	53 Și L-au dus pe Isus la marele preot; și ·s-au adunat la el toți preoții de seamă și bătrânii și cărturarii. Și Petru, de departe, L-a urmat până înăuntru, în curtea marelui preot; și ședea cu slujitorii și se încălzea la foc ^p . Și preoții* de seamă și tot sinedriul căutau mărturie împotriva lui Isus, ca 56 să-L omoare, și nu găseau. Pentru că mulți mărturiseau fals împo-	Isus înaintea sinedriului (Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55; 22.63-71; Ioan 18.12-13; 18.19-24)
38 *Mt. 26.59.	38 singur ceas să veghezi? Vegheați și rugați-vă, ca să nu intrați în ispită. Duhul*, în adevăr, este plin de râvnă ^h , dar carnea, fără putere ^c . Și, mergând din nou, S-a 39 rugat, spunând același cuvânt. Și, întorcându-Se, i-a găsit din nou dormind, pentru că ochii le erau	53 Și L-au dus pe Isus la marele preot; și ·s-au adunat la el toți preoții de seamă și bătrânii și cărturarii. Și Petru, de departe, L-a urmat până înăuntru, în curtea marelui preot; și ședea cu slujitorii și se încălzea la foc ^p . Și preoții* de seamă și tot sinedriul căutau mărturie împotriva lui Isus, ca 56 să-L omoare, și nu găseau. Pentru că mulți mărturiseau fals împo-	55 *Mt. 26.59.

^a Nu din nou, ci într-un fel nou ^b Un psalm ^c Unele ms. ad. „de Mine în noaptea aceasta“ ^d Unele ms. omit ^e Lit. „cocoș“ (și în v. 68, 72) ^f Unele ms. „Petru“ ^g Sau „să Se tulbure în duh“ ^h Lit. „este gata“ ⁱ Unele ms. ad. „Iscarioteanul“ ^j Unele ms. ad. „fiind“ ^k Unele ms. ad. „Rabi“ ^l Sau „L-a acoperit cu sărutări“ ^m Gr. „hieron“ ⁿ Unele ms. „tinerii“ ^o Unele ms. ad. „de ei“ ^p Lit. „la lumina focului“

58 *Cap. 15.29. Ioan 2.19.	triva Lui și mărturiile lor nu se 57 potriveau. Și unii s-au ridicat și au mărturisit fals împotriva Lui, 58 spunând: „Noi L-am auzit spunând: «Eu* voi dărâma templul ^a acesta, care este făcut de mâini, și în trei zile voi zidi altul, care nu este făcut	cuvântul pe care i l-a spus Isus: „Mai înainte de a cânta cocoșul de două ori, Mă vei tăgădui de trei ori“; și, gândindu-se la aceasta, plângea.	<i>Isus înaintea lui Pilat (Mt. 27.1,2; 27.11-26; Lc. 23.1-7; 23.13-25; Ioan 18.28-40; 19.1-16)</i>
60 *Mt. 26.62.	59 de mâini»“. Și nici așa nu se potri- 60 vea mărturia lor. Și* marele preot, ridicându-se în mijloc, L-a întrebat pe Isus, spunând: „Nu răspunzi ni- mic? Ce mărturisesc aceștia împo- triva Ta?“ Dar* El tăcea și nu răs- punea nimic. Marele** preot L-a întrebat din nou și ·l-a spus: „Tu ești Hristosul, Fiul Celui Binecuvântat?“	15 Și* îndată, dimineața, preoții de seamă, ținând sfat cu bătrânii și cu cărturarii și cu tot sinedriul, L-au legat pe Isus și L-au dus și 2 L-au dat în mâna lui Pilat. Și Pi- lat L-a întrebat: „Tu* ești împă- ratorul iudeilor?“ Și El, răspunzând, 3 i-a spus: „Tu zici“. Și preoții de 4 seamă Îl acuzau de multe. Și Pi- lat L-a întrebat din nou, spunând: „Nu răspunzi nimic? Iată* câte mărturisesc ei împotriva Ta ^d !“	1 *Ps. 2.2. Lc. 22.66. Fap. 3.13; 4.26. 2 *Mt. 27.11. 4 *Mt. 27.13.
61 *Is. 53.7. **Mt. 26.63.	62 Și Isus a spus: „Eu sunt. Și-L* veți vedea pe Fiul Omului șezând la dreapta puterii și venind cu norii cerului“. Și marele preot, sfâșiin- du-și hainele, ·a zis: „Ce nevoie mai 64 avem de martori? Ați auzit hula. Ce gândiți?“ Și ei toți L-au condam- 65 nat ca fiind vinovat de moarte. Și unii au început să-L scuipe și să-I acopere fața și să-L bată cu pumnii și să-I spună: „Profețește!“ Iar slujitorii Îl loveau cu palmele ^b .	5 Dar Isus* n-a mai răspuns nimic, 6 încât Pilat se mira. Iar la* sărb- bătoare le elibera un întemnițat, 7 pe oricare-l cereau ei. Și era unul numit Baraba, legat cu cei răs- culați ^c care comiseseră omor în 8 răscoală. Și mulțimea, strigând ^f , a început să-i ceară să le facă 9 cum obișnuia pentru ei. Dar Pilat le-a răspuns, zicând: „Vreți să vi-L eliberez pe Împăratul iudeilor?“	5 *Is. 53.7. Ioan 19.9. 6 *Mt. 27.15. Lc. 23.17. Ioan 18.39.
<i>Tăgăduirea lui Petru (Mt. 26.69-75; Lc. 22.54-62; Ioan 18.15-18; 18.25-27)</i> 66 *Mt. 26.58.	66 Și* Petru fiind jos, în curte, ·a venit una dintre servitoarele mare- 67 lui preot; și, văzându-l pe Petru încălzindu-se, ·s-a uitat la el și ·i-a spus: „Și tu erai cu Nazarineanul 68 Isus“. Dar el a tăgăduit, spunând: „Nu știu, nici nu înțeleg ce spui“. Și a ieșit în pridvor; și a cântat co- coșul. Și* servitoarea, văzându-l, a început să spună din nou celor care stăteau acolo: „Acesta este dintre ei“. Și el a tăgăduit din nou. Și, puțin după* aceea, cei care stăteau acolo i-au spus din nou lui Petru: „Cu adevărat ești dintre ei, pentru că** 71 și tu ești galileean“. Dar el a început să se blesteme și să se jure: „Nu-L cunosc pe Omul acesta despre care 72 vorbiți“. Și* a doua oară a cântat cocoșul. Și Petru și-a amintit	10 Pentru că știa că preoții de seamă din invidie Îl dăduseră în mâna 11 lui. Dar preoții* de seamă au agi- tat mulțimea, ca să le elibereze mai 12 bine pe Baraba. Și Pilat, răspun- zând, le-a spus din nou: „Ce vreți deci să fac cu Acela pe care Îl nu- 13 miți ^g Împărat ^h al iudeilor?“ Și ei au strigat din nou: „Răstignește-L!“ 14 Și Pilat le-a spus: „Dar ce rău a făcut?“ Dar ei au strigat și mai 15 tare ⁱ : „Răstignește-L!“ Și Pilat*, dorind să facă pe plac mulțimii, le-a eliberat pe Baraba; și, după ce L-a biciuit, L-a dat pe Isus ca să fie răstignit.	11 *Mt. 27.20. Fap. 3.14.
69 *Mt. 26.71. Lc. 22.58. Ioan 18.25.	69 și tu ești galileean“. Dar el a început să se blesteme și să se jure: „Nu-L cunosc pe Omul acesta despre care 72 vorbiți“. Și* a doua oară a cântat cocoșul. Și Petru și-a amintit	16 Și ostașii L-au dus înăuntru, în curtea palatului, care este preto- riul ^j ; și ei ·au adunat toată ceata ^k . 17 Și ·L-au îmbrăcat în purpură și,	15 *Mt. 27.26. Ioan 19.1,16.

^a Gr. „naos“, templul propriu-zis ^b Sau „cu nuielele“ (vezi Mica 5.1); alte ms. „L-au primit cu bățai“
^c Unele ms. ad. „și vorbirea ta este așa“ ^d Unele ms. „Iată de câte Te învinuiesc ei“ ^e Unele ms. ad.
„împreună cu el“ ^f Unele ms. „suindu-se“ ^g Unele ms. omit „Acela pe care Îl numiți“ ^h Unele ms.
„Împăratul“ ⁱ Unele ms. „și mai mult“ ^j Sala în care judeca guvernatorul roman ^k Lit. „cohorta“

	<p>împletind o cunună de spini, ·I-au 18 pus-o <i>pe cap</i>. Și au început să-L salute: „Salutare^a, Împărate al 19 iudeilor!“ Și Îl băteau peste cap cu o trestie și Îl scuipau și, plecân- 20 <i>du-și</i> genunchii, I se închinau. Și, după ce și-au bătut joc de El, L-au dezbrăcat de purpură și L-au îmbrăcat cu hainele Lui; și ·L-au dus afară ca să-L răstignească.</p>	<p>gat cu glas tare, spunând^e: „Eloi*, Eloi, lama sabactani?“^c, care tradus înseamnă: „Dumnezeul Meu, Dum- nezeul Meu, pentru ce M-ai pără- 35 sit?“ Și unii dintre cei care stăteau acolo, când au auzit <i>aceste cuvinte</i>, au spus: „Iată, îl cheamă pe Ilie!“ 36 Și unul, alergând* și umplând un bu- rete cu oțet, l-a pus într-o trestie și^k Îi dădea** să bea, spunând: „Lăsați, să vedem dacă vine Ilie să-L ia jos!“</p>	<p>34 *Ps. 22.1. Mt. 27.46.</p> <p>36 *Mt. 27.48. Ioan 19.29. **Ps. 69.21.</p>
<p>Răstignirea lui Isus (Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Ioan 19.17-24)</p>	<p>21 Și ·l-au obligat pe un trecător care venea de la câmp, pe un oare- care Simon, un cirenean, tatăl lui Alexandru și al lui Ruf, să meargă</p>	<p>37 Și* Isus, scoțând un strigăt 38 tare, Și-a dat duhul. Și perdeaua* templului^h s-a rupt în două de sus 39 până jos. Și* centurionul, care stătea în fața Lui, când a văzut că Și-a dat duhul strigând astfel, a spus: „Cu adevărat, Omul aces-</p>	<p>37 *Mt. 27.50. Lc. 23.46. Ioan 19.30.</p> <p>38 *Mt. 27.51. Lc. 23.45.</p> <p>39 *Mt. 27.54. Lc. 23.47.</p>
<p>22 *Mt. 27.33. Lc. 23.33. Ioan 19.17. 23 *Mt. 27.34.</p>	<p>22 <i>cu ei</i>, ca să-I ducă crucea. Și ·L-au dus* la locul^b numit Golgota, care 23 tradus este „Locul Căpățâniilor“. Și I-au* dat să bea^c vin amestecat</p>	<p>40 ta era Fiu al lui Dumnezeu!“ Și erau* și <i>niște</i> femei privind de** departe, printre care erau și Maria din Magdala, și Maria, mama lui Iacov cel mic și a lui Iose, și Sa-</p>	<p>40 *Mt. 27.55. Lc. 23.49. **Ps. 38.11.</p>
<p>24 *Ps. 22.18. Lc. 23.34. Ioan 19.23.</p>	<p>24 cu smirnă, dar El n-a luat. Și, după ce L-au răstignit, au* împărțit^d hainele Lui între ei, aruncând sorți pentru ele, <i>ca să știe</i> ce să ia fie-</p>	<p>41 lome, care, de asemenea, când era El în Galileea, Îl urmau* și-I slu- jeau, și multe altele, care s-au suit cu El la Ierusalim.</p>	<p>41 *Lc. 8.2,3.</p>
<p>25 *Mt. 27.35. Lc. 23.33. Ioan 19.18. 26 *Mt. 27.37. Ioan 19.19. 27 *Mt. 27.38.</p>	<p>25 care. Și era* al treilea ceas, și L-au 26 răstignit. Și inscripția acuzației Lui era scrisă* deasupra: „Împăra- tul iudeilor“. Și împreună* cu El ·au răstignit doi tâlhari: unul la dreapta Lui^e și unul la stânga Lui.</p>	<p>42 Și, când se făcuse deja seară, pentru că era Pregătirea, care este 43 înainte de sabat, venind^l Iosif din Arimateea, un consilier^m onorabil, care aștepta* și el Împărăția lui Dumnezeu, a îndrăznit și a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Isus.</p>	<p>Înmormânta- rea lui Isus (Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Ioan 19.38-42)</p>
<p>28 *Is. 53.12. Lc. 22.37.</p>	<p>28 Și s-a împlinit Scriptura care zice: «Și a* fost socotit printre cei fără 29 de lege». ^f Și trecătorii* Îl huleau, dând din cap^g și spunând: „Uă, Cel** care dărâmi templul^h și în trei</p>	<p>44 Și Pilat s-a mirat că era deja mort; și, chemându-l la <i>sine</i> pe centu- rion, l-a întrebat dacă a murit de 45 mult; și, când a aflat de la centu- rion, i-a dăruit lui Iosif trupulⁿ.</p>	<p>43 *Lc. 2.25,38.</p>
<p>29 *Ps. 22.7. **Cap. 14.58 Ioan 2.19.</p>	<p>30 zile îl zidești; mântuiește-Te pe Tine 31 Însuți și coboară de pe cruce!“ ⁱ La fel și preoții de seamă, bătându-și joc <i>de El</i> între ei, cu cârturarii, spuneau: „Pe alții i-a mântuit; pe Sine Însuși nu Se poate mântui!</p>	<p>46 Și*, după ce a cumpărat pânză de in, ^oL-a luat jos, L-a înfășurat în pânza de in și L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă; și a prăvălit o piatră la ușa mor- 47 sântului. Și Maria din Magdala și Maria, <i>mama</i> lui Iose^p, priveau unde L-au pus.</p>	<p>46 *Mt. 27.59; Lc. 23.53. Ioan 19.40.</p>
<p>32 *Mt. 27.44. Lc. 23.39.</p>	<p>32 Hristosul, Împăratul lui Israel, să co- boare acum de pe cruce, ca să vedem și să credem!“ Și cei* răs- tigniți împreună cu El Îl insultau.</p>		
<p>Moartea lui Isus (Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Ioan 19.30)</p>	<p>33 Și, când a venit ceasul al șa- selea, s-a făcut întuneric peste toa- tă țara^l, până la ceasul al nouălea.</p>		
	<p>34 Și, la ceasul al nouălea, Isus a stri-</p>		

^a Lit. „Bucură-Te“, formulă prescurtată de salut; aici cu sens disprețuitor ^b Unele ms. „la un loc“
^c Unele ms. omit „să bea“ ^d Unele ms. „împart“ ^e Unele ms. omit ^f Unele ms. omit v. 28 ^g Lit.
„clătinându-și capetele“ ^h Gr. „naos“ ⁱ Unele ms. ad. „Și“ sau „Iar“ ^j Sau „peste tot pământul“
^k Unele ms. „și, punându-l într-o trestie“ ^l Unele ms. „a venit“ ^m Membru al sinedriului ⁿ Unele ms.
„trupul mort“ ^o Unele ms. ad. „și“ ^p Sau „Iosif“

Învierea lui Isus
(Mt. 28.1-8;
Lc. 24.1-12;
Ioan 20.1-18)

1 *Lc. 23.56.
2 *Lc. 24.1.
Ioan 20.1.

5 *Lc. 24.3.
Ioan 20.11;
20.12.

6 *Mt. 28.5-7.

7 *Mt. 26.32.
Cap. 14.28.

Isus după înviere
(Mt. 28.9-10;
28.16-20;
Lc. 24.13-53)

9 *Ioan 20.14.
**Lc. 8.2.
10 *Lc. 24.10.
Ioan 20.18.

16 Și, după ce a trecut sabatul, Maria din Magdala, și Maria, mama lui Iacov, și Salome au* cumpărat miresme, ca să vină 2 să-L ungă. Și dis-de-dimineată, în* întâia zi a săptămânii, ele au venit la mormânt, pe când răsărea 3 soarele. Și ziceau între ele: „Cine ne va răsturna piatra de la ușa mormântului?“ Și, privind în sus, au văzut că piatra fusese răsturnată; 4 pentru că era foarte mare. Și*, intrând în mormânt, au văzut pe un tânăr șezând în dreapta, îmbrăcat în veșmânt lung, alb; și s-au înspăimântat; dar el* le-a spus: „Nu vă înspăimântați! Îl căutați pe Isus Nazarineanul, Cel răstignit. El a înviat! Nu este aici. Iată locul 7 unde fusese pus. Dar duceți-vă, spuneți ucenicilor Săi și lui Petru că El merge înaintea voastră în Galileea; acolo Îl veți vedea, după 8 cum* v-a spus“. Și au ieșit^a și au fugit de la mormânt; și le-a cuprins tremur și uimire; și n-au spus nimănui nimic, pentru că se temeau. 9 ^bIar după ce a înviat dis-de-dimineată, în întâia zi a săptămânii, S-a* arătat întâi Mariei din Magdala, din** care scosese șapte 10 demoni. Ea* a mers și a vestit *aces-*

tea celor care fuseseră cu El, care 11 jeleau și plângeau. Și ei*, auzind că este viu și că a fost văzut de ea, 12 n-au crezut. Și, după acestea, li S-a arătat cu altă înfățișare la* doi dintre ei, pe când erau pe drum, 13 ducându-se la câmp. Și ei au mers și au vestit celorlalți; nici pe ei nu 14 i-au crezut. ^cDupă aceea*, pe când stăteau la masă, li S-a arătat celor unsprezece și i-a mustrat pentru necredința lor și împietrirea inimii lor, pentru că nu i-au crezut pe cei 15 care-L văzuseră înviat^d. Și* le-a spus: „Mergeți în toată lumea și** predicați Evanghelia la toată 16 creația. Cine* va crede și va fi botezat va fi mântuit; și** cine nu 17 va crede va fi condamnat. Și aceste semne îi vor însoți pe cei care vor crede: în* Numele Meu vor scoate demoni; vor** vorbi în limbi noi; 18 vor ridica în mână șerpi*; și, dacă vor bea ceva de moarte, ^enu-i va vătăma; vor** pune mâinile peste cei bolnavi, și ei se vor face bine“. 19 Domnul^f deci, după* ce le-a vorbit, a** fost înălțat^g la cer și S-a[†] așezat la dreapta lui Dumnezeu. Și ei, plecând, au predicat pretutindeni, Domnul lucrând cu ei și* întărind cuvântul prin semnele care-l urmau. Amin^h.

11 *Lc. 24.11.

12 *Lc. 24.13.

14 *Lc. 24.36.
Ioan 20.19.
1 Cor. 15.5.

15 *Mt. 28.19.
Ioan 15.16.
**Col. 1.23.

16 *Ioan 3.18;
3.36.
Fap. 2.38;
16.30-32.

Rom. 10.9.
1 Pet. 3.21.
**Ioan 12.48

17 *Lc. 10.17.
Fap. 5.16;
8.7; 16.18;
19.12.

**Fap. 2.4;
10.46; 19.6.
1 Cor. 12.10;
12.28.

18 *Lc. 10.19.
Fap. 28.5.
**Fap. 5.15;
5.16; 9.17;
28.8.

Iac. 5.14,15.

Înălțarea lui Isus

19 *Fap. 1.2,3.
**Lc. 24.51.
†Ps. 110.1.
Fap. 7.55.

20 *Fap. 5.12;
14.3.
1 Cor. 2.4,5.
Ev. 2.4.

^a Unele ms. ad. „în grabă“ ^b Unele ms. omit versetele 9-20 ^c Unele ms. ad. „Și“ sau „Dar“ ^d Unele ms. ad. „dintre morți“ ^e Unele ms. ad. „nicidecum“ ^f Unele ms. ad. „Isus“; alte ms. omit „Domnul“ ^g Lit. „primit sus“ ^h Unele ms. omit „Amin“